

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, ulica Ghega 8/I, te-
lefon 60824, 34170 Gorica, piazza
Vittoria 46/II. Pošt. pred. (casel-
la postale) Trst 431. Poštni če-
kovni račun Trst, 11/6464
Poština plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Povečana izdaja 100 lir

N A R O Č N I N A :
četrletna lir 850 — polletna lir
1400 — letna lir 2800 ♦ Za ino-
zemstvo: letna naročnina lir 4200
Oglasni pogodori
Spedizione in abb. post. I. gr. bis
S E T T I M A N A L E

ŠT. 885

TRST, ČETRTEK 30. MARCA 1972, GORICA

LET. XXI.

Oznanilo veselja

Velikonočni dogodek nam ob vsakolet-
nem stežu časa ponudili priliko, da znotraj
samih sebe spet podoživimo tisti enkratni
in odrešujoči bivanjski misterij zmage življe-
nja nad smrtjo, dobrega nad zlom, upanja
nad obupom. Brez tistega šokantnega zgo-
dovinskega Kristusovega posega bi bili vsi
ljudje, kristjani in nekristjani, vsekakor rev-
nejši. Prvi bi bili oropani za odrešenjsko di-
menzijo upanja, ki drugim posreduje spro-
ščeno in osvobajajočo dimenzijo veselja.

Premoč živega nad neživim od Kristuso-
vega brezprimerljivega posega v človeško zgo-
dovino in v zgodovino posameznikovega bi-
vanja odrešilno vpliva na razvoj sproščeno-
sti, veselja in celo smeha v vsakem izmed
nas. Zaradi občutka te premoči se lahko vsak
dan pričinja v nas ljudeh nova stvariteljska
igra človekovih telesnih odnosov. Ne more-
mo se torej več omejevati le na svobodo in
sproščenost duha v zgodovini človeštva, od
Kristusove smrti in vstajenja dalje moramo
ta občutek svobode in sproščenosti razte-
gniti tudi na naše področje telesnosti in mate-
rije sploh. In prav v tej bivanjski svobodi
se kristjani morajo ujemati na isti valovni
dolžini z verujočimi nekristjani in z never-
ujočimi.

Pričevati in oznanjati zmago življenja nad
smrtjo nas verujoče neposredno in neveru-
joče posredno zavezuje za veselje in ljube-
zen do njega. In ta ljubezen naj se kaže prav
v zasmehovanju smrti, v norčevanju iz pe-
kla, v izzivanju gospostev tega sveta. Samo-
zavestna in vesela sproščenost človeka od-
krije v njem samem tudi nesluteno svobodo
in samostojnost prav tam, kjer so bile in go-
spostva tega sveta skušale izrabljati in ma-
nipulirati človekov strah in človekov obču-
tek krivde. In če je prav smrt zaveznik teh
lažnih in narejenih mogočnejšev, pomeni, da
se s človekovim velikonočnim vstajenjem
pričenja nov in resničen upor zavestno osvo-
bojenih proti verigam svoje sužnosti.

Gre torej za drugačen (ne pa nov) vpogled
v pomen velikonočnega prerojenja: dejanje
vstajenja ni torej spopad življenja in smrti
in naše bivanje ni le nenehno nihanje med de-
janskostjo življenja in prisotnostjo smrti.
Gre za nekaj več kot to, gre za novo stvari-
teljsko vsebino človekovega življenja. Tu
gre dejansko za možnost zmage dobrega nad
zlom, nad krivicami, nad izrabljanji, nad so-
dobno sužnostjo.

Dejstvo pa, da nam to z vstajenjem ni
bilo dano samo po sebi, ampak da se nam
predstavlja kot možnost, nas zavezuje in kli-
če k sodelovanju pri ustvarjanju svojega od-
I. T.

(dalje na 4. strani)

Foto: MARIO MAGAJNA

VELIKA NOČ 1972

Vesele velikonočne praznike želita
vsem našim bravcem

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»NOVEGA LISTA«

Volitve 7. maja - huda preizkušnja

Vse italijanske stranke so te dni dokončno sestavile svoj volilni program in ga tudi objavile. Pravi volilni boj pa se še ni začel, najbrž zaradi bližnjih velikonočnih praznikov. Od najvažnejših političnih strank je svoj volilni program kot zadnja objavila Krščanska demokracija, in sicer potem, ko je o njem razpravljala njen vsedržavni svet. Glede na dejstvo, da je ta stranka na oblasti že četrto stoletja in da je prejela na dosedanjih državnozbornih volitvah skoraj 40 odstotkov glasov vseh volivcev, je razumljivo, da je njen program tako prirojen, da dopušča različne razlage. Očitna je predvsem bojazen, da bi morebiten precejšnji osip njenih dosedanjih volivcev in volivk utegnil ošibiti strankino pogodbeno moč, ko bo šlo za izbiro partnerjev za sestavo nove vlade.

Ce hočemo uporabljati tradicionalno izrazoslovje — čeprav danes to ne ustreza povsem stvarnosti — lahko rečemo, da je demokristjanski volilni program znatno sredinsko pobarvan. To ne drži toliko, kar zadeva njegovo vsebino, kajti Kršč. demokracija se še dalje obvezuje, da si bo prizadevala za izvedbo tistih socialnih reform, kot se je bila sporazumela ob sestavi zadnje levosredinske vladne koalicije. Sredinski značaj njenega programa prihaja do izraza predvsem, ko se naštevajo glavne smernice in postavljajo pogoji, kakšna naj bi bila oblika, oziroma formula bodoče vladne koalicije. Za državnozbornske volitve leta 1968 je bila namreč perspektiva sodelovanja med demokristjani in socialisti izven razprave, kot je bila tudi že vnaprej izključena možnost sodelovanja z liberalno stranko. Demokristjani pa danes z gotovostjo poudarjajo in zagotavljajo le svojo polno pripravljenost na sodelovanje v okviru tako imenovane »demokratske solidarnosti«, kar močno spominja na De Gasperijeve čase in njegove vladne formule.

Demokristjani sicer ne zanikajo veljavnosti ene svojih bistvenih programskih političnih točk iz razdobja zadnjih desetih let, to je prizadevanja, da bi prišlo do srečanja in sodelovanja na vladni in zakonodajni ravni med katoliškimi in socialističnimi ljudskimi množicami, s čimer bi se v Italiji izognili

nevarnosti radikalizacije političnega boja in hkrati omogočili socialističnemu delu delavskega razreda, da bi soodločal pri družbenem in državnem vodstvu. Novost je danes predvsem v tem, da ne zaupajo več popolnoma in slepo socialistični stranki, predvsem delu njenega vodstva, ki mu očitajo politiko tako imenovanega »dvojnega tira«, neodločnosti

in nedoslednosti pri političnih izbirah, kot da bi imeli nekakšen kompleks pred svojimi neposrednimi tekmeci — komunisti.

Odkod to nezaupanje in kje so njegovi globlji vzroki? Kot se navadno dogaja, krivda ni in ne more biti samo na eni strani. Demokristjanom, ali vsaj delu njihovega vodstva, je mogoče prav gotovo očitati določeno pomanjkanje iskrene pripravljenosti na sodelovanje s socialisti, saj je znano, da so nekateri demokristjani operacijo s socialisti istovetili z odpovedjo njihovim temeljnim načelom, kar zadeva družbeni razvoj v državi, in s podreditvijo svojim ustaljenim konservativnim gledanjem.

Po drugi strani pa tudi drži, da se italijanski socialisti, oziroma del njihovega vodstva, še vedno ne more otresti maksimalističnega odnosa do obstoječe družbene in ekonomske stvarnosti, to pomeni, da se ne zavedajo, kako je nemogoče pričakovati, da bi v koaliciji lahko maksimalno uveljavili svoja gledanja in stališča, kajti že sam pojem koalicije terja pripravljenost na kompromisne rešitve. Drugo vprašanje je seveda, ali je socialistično zadržanje bolj stvar taktike kot resničnega maksimalizma, kar je mogoče tudi razumeti, glede na prisotnost komunističnega kolosa, ki stoji na njihovi levici.

S tem, da so danes demokristjani potisnili v ozadje tako važno vprašanje, kot je poskus srečanja in sodelovanja med katoliškimi in socialističnimi delavskimi množicami, so se dejansko podali na izredno tvegano pot, ker so ponovno odložili in se dejansko izognili poskusu določevanja drugačnega, bolj

stvarnega odnosa do komunističnih ljudskih množic, ki hočeš nočeš predstavljajo dobro četrtno prebivalstva in ki jih ni mogoče zapirati v večno »karanteno«. Preobrat v demokristjanskih vrstah utegne ne samo škodovati njim samim, temveč lahko pripomore, da se prilije olja na desničarske težnje in ambicije, s čimer bi se kolo zgodovine in zakonitost družbenega razvoja obrnili za mnogo let nazaj.

Kar smo doslej napisali, je poskus nekega racionalnega razmišljanja, ki utegne zato imeti le določeno teoretično vrednost. To pomeni, da nas bodo lahko že izidi bližnjih državnozbornih volitev gladko demantirali. Kot pri vsakih volitvah, morejo tudi pri pravkar razpisanih igrati pomembno vlogo in priti do veljave iracionalni momenti, zlasti če upoštevamo politično neosveščenost, ki prav gotovo še prevladuje pri nekaterih plasteh italijanskega ljudstva.

Zato toliko bolj upravičeno lahko trdimo, da pomenijo bližnje volitve ne samo hudo preizkušnjo za italijansko demokracijo in njene institucije, marveč tudi veliko neznaniko. Zeleti je samo, da bi Italija to preizkušnjo srečno prestala, tako da bi njenemu ljudstvu bil zagotovljen nadaljnji nemoten in vsestranski napredek.

OBVESTILO

Zaradi današnje povečane izdaje prihodnja številka NOVEGA LISTA ne bo izšla v četrtek, 6. aprila, temveč v ČETRTEK, 13. APRILA.
Uprava

Seminar mladinske sekcije FUEV v Dobrli vasi

Te dni se je v Dobrli vasi na Koroškem zaključil seminar, ki ga je organizirala mladinska sekcija FUEV (Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti). Srečanje je vodil dipl. iur. Filip Warasch, predsednik mladinske sekcije in sedanji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev, priredili pa so ga v slovenskem hotelu Rutar. Na seminarju je bilo seveda največ zastopnikov koroških Slovencev, prispeli pa so med drugim tudi predstavniki tržaških Slovencev, gradiščanskih Hrvatov, danske manjšine v Zvezni republiki Nemčiji, Bretoncev v Franciji in Ircev na Severnem Irskem.

Prvi dan zasedanja — v ponedeljek 27. t. m. — so najprej obravnavali razna organizacijska vprašanja in poslušali poročila predstavnikov raznih narodnostnih skupin o aktivnosti mladine v okviru manjšin. Isti dan zvečer je predaval tudi devinsko-nabrežinski župan dr. Drago Legiša o Slovencih v Trstu s posebnim ozirom na sedanji politični položaj v Italiji. Predavatelj je poudaril predvsem naslednje najvažnejše elemente manjšinske politike Slovencev v Italiji: potrebna je čimvečja povezava z matičnim slovenskim narodom v Jugoslaviji, dalje, Slovenci v Italiji morajo v vseh življenjsko važnih vprašanjih, ki zadevajo celotno narodnostno skupnost, doseči akcijsko enotnost, in končno, pomembno je povezovanje in sodelovanje z demokratičnimi italijanskimi silami in stranikami.

V ostalih dneh je program seminarja predvideval še predavanje dr. Matevža Grilca o možnostih za obstoj koroških Slovencev, informacijo predstavnika Ircev o položaju na Severnem Irskem, razmišljanje zastopnika danske manjšine v Zvezni republiki Nemčiji o mladinskem delu in gospodarstvu v okviru narodnostne skupnosti in predavanje podpredsednika FUEV in Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginalda Vospernika o »koncentriranem in decentraliziranem manjšinskem delu v Federalistični uniji evropskih narodnih skupin«.

Organizatorji seminarja so pripravili tudi nekaj kulturnega programa in študijske izlete po koroških dvojezičnih krajih, tako v Podjuno, zgornjo Ziljsko dolino in Rož. V ta okvir spada tudi srečanje s predstavniki občinske uprave in učiteljstva v Pliberku, ki naj bi pripomoglo k temu, da bi se mladi predstavniki evropskih manjšin pobliže seznanili s problemi, ki nastajajo v narodnostno mešanih krajih Koroške.

Ob koncu naj še omenimo, da je dr. Drago Legiša ob koncu svojega predavanja predlagal, naj bi prihodnji seminar te organizacije priredili na področju devinsko-nabrežinske občine in je s tem v zvezi obljubil vso svojo pomoč.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - Ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Revija »Primorska poje« je končana

S sobotnim koncertom v Ajdovščini in ne deljskim nastopom v Izoli se je zaključila letošnja množična prireditev »Primorska poje«, na kateri je sodelovalo skupno več kot 1200 pevcev z obeh strani meje. V Ajdovščini sta nastopila dva zbor iz zamejstva, in sicer moški zbor »Oton Župančič« iz Standreža, ki ga vodi Ciril Silič, ter »Mirko Filej« iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Oba sta pokazala solidno petje, pri slednjem pa bi posebej poudarili odlično izvedbo »Goriške zdravice« skladatelja Aleksandra Vodopivca. Od pevskega zborov iz Slovenije bi omenili zlasti izvajanja mešanih zborov z Brji na Vipavskem in iz Izole ter dveh moških zborov. »Jadrin« iz Vrtojbe in moškega zbor iz Mirna, ki ga vodi Anton Klančič.

V Izoli so nastopili naslednji zbori iz zamejstva: »France Prešeren« iz Boljunca, »Jezero« iz Doberdoba, Tržaški oktet, »Fran Venturini« od Domja in »Fantje izpod Grmade«.

Pred zaključnim koncertom v Izoli je o pomenu te manifestacije za krepitev vezi slovenske manjšine v Italiji z matičnim narodom spregovoril tajnik Slovenske prosvetne zveze Miro Kapelj, Ivan Silič iz Kopra pa je kot predstavnik Združenja pevskega zborov Primorske, ki je skupno s prejšnjo organizacijo priredila tudi letošnjo revijo, nanizal nekaj misli zlasti o bodoči kvalitetni rasti pevskega zborov na Primorskem. Pripomnil

bi še, da je res čudno, kako malo pozornosti posveča t. im. osrednji slovenski tisk tej važni prireditvi, saj menimo, da ne pretiravamo, če zapišemo, da je trenutno prav na Primorskem kvalitetna raven zborovskega petja v primerjavi z ostalimi slovenskimi pokrajina relativno najvišja, gostota pevskega zborov pa je gotovo največja. Upajmo, da se bo vsaj po končanih letošnjih nastopih — recimo v ljubljanskem »Delu« — pojavila kakšna resnejša strokovna obravnava celotne manifestacije, saj smo na prireditvi opazili tudi nekatere ugledne glasbenike iz Ljubljane.

SOLŽENICINOVO »POSTNO PISMO«

Pisatelj Solženicin, Nobelov nagrajenec za leto 1970, ki je znan po svoji vernosti, je dal razširiti preko svojih prijateljev v Moskvi razmnožen tipkopis na treh straneh, pod naslovom »Postno pismo«. V njem obtožuje novega patriarha ruske pravoslavne Cerkev Pimena, da se je hote podredil ateistični diktaturi. Solženicin postavlja sedanji ruski Cerkev za vzgled vero, pogum in požrtvovalnost prvih kristjanov ter naglašja, da predstavlja ravnanje sedanjega vodstva ruske Cerkev oportunitizem, ki nima para v dvatisočletni zgodovini krščanstva.

Te dni je prispel na uradni obisk v Jugoslavijo sovjetski obrambni minister maršal Grečko; dogodek je zlasti v evropskem tisku vzbudil največjo pozornost. V kratkem napovedujejo tudi prihod načelnika vrhovnega štaba italijanske vojske.

NOVI PREDSEDNIK

Poljski Sejm-parlament je v ponedeljek izvolil novega predsednika Državnega sveta, ki je ob enem tudi predsednik republike. Izvoljen je bil dosedanji minister za prosveto, profesor zgodovine Henrik Jablonski.

Dosedanji predsednik Jozef Cyrankiewicz ni bil izvoljen v parlament in zato tudi nima nobene vladne funkcije.

KOLIKO ZASLUŽIJO SOVJETSKI DELAVCI IN NAMEŠČENCI

Na kongresu sovjetskih sindikatov, ki je bil pretekle dni v Moskvi, je podal obširno poročilo o delu sindikatov predsednik celotne sovjetske sindikalne organizacije Aleksander Seljepih, član politbiroja partije. V poročilu je spregovoril poleg obširnih podatkov o organizacijskih zadevah tudi o življenjski ravni sovjetskih delavcev in nameščencev. Rekel je med drugim, da se je v zadnjih petih letih znižalo število delavcev, ki zaslužijo manj kot sedemdeset rubljev (približno 50 tisoč lir), za štiri petine. Močno pa se je povečalo število tistih, ki zaslužijo nad sto rubljev mesečno (70 tisoč lir). Povprečna plača sovjetskih delavcev in nameščencev pa znaša zdaj 126 rubljev na mesec, to je kakih 89 tisoč lir.

Zveza mladine Slovenije o zamejskih Slovencih

Pred nedavnim so po seji republiške konference Zveze mladine Slovenije razpravljali o vprašanju Slovencev v zamejstvu in poudarili potrebo, da si mora ta organizacija prizadevati za utrjevanje in širjenje stikov z mladimi Slovenci v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. Ugotovljeno je bilo, da se je Zveza mladine že doslej trudila tudi v tej smeri, vendar ni vedno dobila potrebnega razumevanja in pomoči.

Na zasedanju so sklenili, da si bodo bolj prizadevali za spoznavanje in proučevanje

političnih, gospodarskih in kulturnih razmer, v katerih živijo zamejski Slovenci. Pri tem pa je treba upoštevati, da kljub ideološkim razlikam »vsi pripadamo enemu narodu, da smo vsi Slovenci«, so nadalje poudarili na seji republiške konference.

ZANIMIVA »VOLIVNA TRIBUNA«

Na italijanski televiziji je v okviru volivne propagande spet na sporedu dnevna oddaja »Volivna tribuna«, ki je letos organizirana v obliki dialoga med predstavnikoma dveh strank. Tako sta se npr. ostro (a seveda omikano) besedno spopadla pred očmi vse Italije zastopnik krščanske demokracije Arnaudo in zastopnik MSI Almirante. Snoči je bil podoben besedni dvoboj med zastopnikoma krščanske demokracije in monarhistov. Desnica očita krščanski demokraciji neučinkovitost vladanja, zlasti pri zatiranju nemirov in nezakonitosti, ter popušcanje nasproti skrajni levici, krščanski demokrati pa očitajo desnici, da je anahronistična, ker ne spozna pravih potreb Italije po demokratizaciji, in da je ravno ona kriva šibkosti demokratičnih vlad, ker jim zabada nož v hrbet, saj vedno glasuje enako kot skrajna levica: proti, in je s tem dejansko zaveznica skrajne levice.

Te oddaje so zelo zanimive in ljudje jih radi gledajo ter poslušajo, da si tako lažje ustvarijo lastno politično mnenje. Nazorno pa tudi pokažejo, kaj je prava demokracija, ki da vsakomur možnost, da javno pove svoje mnenje ter nikomur ne maši ust. Javnost pa lahko sama presodi, kdo ima prav.

Koroški deželni glavar povabljen v Slovenijo

Predsednik slovenske vlade Stane Kavčič je pred kratkim povabil koroškega deželnega glavarja Hansa Simo na uradni obisk v Slovenijo. Vabilo sta mu izročila član slovenske vlade inž. Franc Razdevšek in generalni konzul SFRJ v Celovcu Bojan Lubej ob priliki odprtja deželnega strokovnega sejma »Gost 72« v Celovcu. Deželni glavar je povabilo sprejel, čas in podroben raspored obiska pa bodo določili naknadno. Obisk naj bi služil nadaljnji izmenjavi mnenj in poglobitvi že obstoječih prijateljskih odnosov med Koroško in Slovenijo.

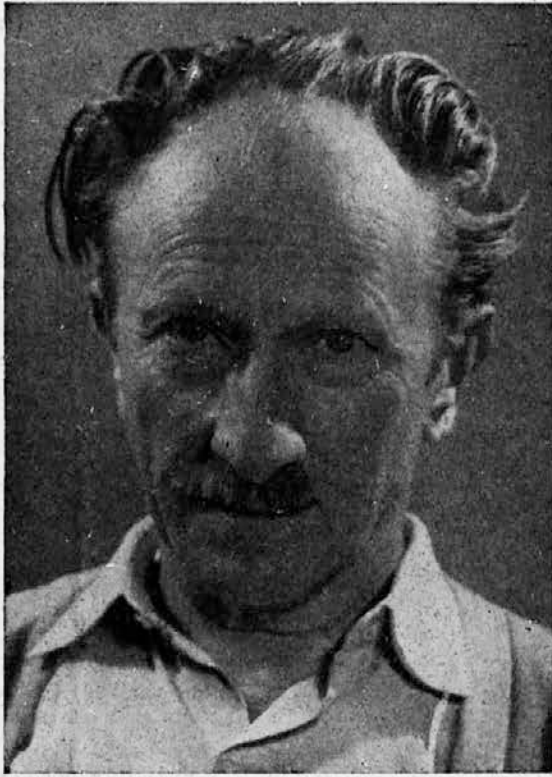
Zedeti je, da se bodo ob tem obisku v zadosni meri dotaknili tudi odprtih vprašanj slovenske manjšine na Koroškem, ki terjajo hitro in učinkovito rešitev, in zavzeli jasno stališče do tistih predlogov, po katerih naj bi Slovincem »podeljevali« narodnostne pravice na osnovi številčne moči. Predstavniki ko-

roških Slovencev iz dobro znanih razlogov takih rešitev ne sprejemajo, in hkrati zahtevajo, da se morajo oblasti ob vseh ukrepih, ki zadevajo Slovence na Koroškem, obvezno posvetovati z njimi in upoštevati tudi njihova mnenja.

Upajmo, da bo pomenil razgovor predstavnikov obeh koroških slovenskih organizacij pri kanclerju dr. Kreiskemu 5. aprila letos (prisoten bo tudi deželni glavar Sima) pozitiven korak v tej smeri.

SPOMINSKA SLAVNOST V CELOVCU

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem bosta v nedeljo, 16. aprila, priredila v Celovcu spominsko slavnost ob 30. obletnici izseljevanja koroških Slovencev. Prireditve bo v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu in bo obsegala govore, pevski nastop in recitacije.

V prvem pismu Korinčanom pravi Pavel: »Zakaj izročil sem vam predvsem to, kar sem tudi prejel, da je Kristus za naše grehe umrl, kakor je v pismih; in da je bil pokopan in da je tretji dan vstal, kakor je v pismih; in da se je prikazal Kefu (Petru) in potem dvanajsterim...« (1, Kor 15, 3-5) To je prva zgodovinska listina, ki izpoveduje bistvo krščanskega verovanja: da je bil Jezus iz Nazareta križan, da je umrl, bil pokopan in da je tretji dan vstal od mrtvih. Vstajenje od mrtvih je v tem dokumentu osrednjega pomena v vseh štirih evangelijih in v njihovem oznanjenju do danes. Ni ga mogoče imeti za prebujanje Jairove hčere, vdovinega sina iz Naime in Lazarja, ki jih je Jezus obudil od mrtvih in so potlej živeli dalje, kajti to so tri jasne, čeprav neverjetne in čudežne zgodbe, ki vanje kot kristjan verjameš ali ne verjameš ali ostaneš ob njih maloveren, temveč za skrivnostni dogodek, ki se kljub svoji fizikalni neverjetnosti in zgodovinski nepreverljivosti uveljavlja v sleherniku s spoštljivo zahtevnostjo.

Omenjene obuditve so šokantne, Jezusovo vstajenje pa je mnogo globlje vznemirljivo, obrača se na notranje odločanje in povzroča antropološki prelom. Še važnejši od vstajenja so dogodki, ki so mu sledili. Jezusova prikazovanja in srečevanja z učenci so po vsej priliki tista zgodovinsko ugotovljiva dogajanja, ki pomenijo izhodišče mogočnega krščanskega verovanja in začetek krščansko verujočega občestva. Osnovno spoznanje novega človekovega znanja je resnica o sili, ki more edina premagati smrt. Ta človeška in medčloveška sila je po Kristusu ljubezen. Mislec Ricoeur pravi, da krščanstvo ni povečalo smisla, pač pa dejavnost. Na oder zgodovine je s krščanstvom stopil človek. Če se je dotlej Bog tem bolj krepil, čim bolj se je slabil človek, se je poslej začel človek krepiti hkrati z Bogom. Čvrsto upajoče krščansko občestvo je z odrešitveno vizijo utemeljilo zgodovino kot ekstatično dimenzijo. Ta Jezusov poziv je izražen v Razodetju: »Ne boj se! Jaz sem Prvi in Poslednji in Živi. Bil sem mrtev in, glej, živim na veke vekov in imam ključne smrti in podzemlja.« (Raz, 1, 17)

Učinek tega poziva je bil viden na učencih takoj po vstajenju. Prva Jezusova prikazo-

Spomin je opomin

vanja jih niso napolnila s strahom, ampak z nenavadno gotovostjo duha. Z Jezusom vred so se spremenili, z njimi se je začela divinizacija človeka. Preprostim, toda genialno celostnim možem iz Galileje se je razodel največji misterij človeške zgodovine. Bog je stopil v zgodovino, se počlovečil ter postal človekov zaveznik. Kristus začel delovati nanje odkrivateljsko, razodeva jih njim samim in osvetljuje v njih sile, ki se jih dotlej niso zavedali. Vse, kar se je potlej dogodilo v svetu, vsi načrti in njih uresničevanja, vse oblike napredovanja in vsa človeška zbiranja, da bi premagala samoto in izgubljenost, vse kohezijske revolucije in univerzalna organiziranja so ena sama vrsta posledic Kristusovega vstajenja. Prebudile so se energije, ki so človeško-božje in bogočloveške, začelo se je ganljivo približevanje Boga in človeka, snov in duh sta postala nerazdružna. Verovanje je z upanjem in ljubeznijo premagalo objektiviteto kot edino razvidnost ter subjektiviteto kot zgolj posedovanje samega sebe. Odrešitveni proces človekovega osvobajanja se je razvil v vseh smereh, ne samo v področju izrazito verskega in kulturnega. Poslej človek ve, da se v nobeni stvari in v nobenem primeru ne sme zatekati v ničnost »po samem sebi končnega in izničujočega se časa«, kakor pravi teolog Rahner, temveč mora vedeti, da nihče verujočih in neverujočih ne more uteči samemu sebi ali se samega sebe znebiti, za slehernega človeka je dobro, če se ohrani, razvije in izoblikuje v polnega bližnjaka.

In vendar so si premnogi kristjani začeli Jezusovo smrt in vstajenje od smrti zamišljati kot poroka svoje individualne varnosti in gotovosti. Ti strašni krivoverci mislijo, da jih bo rešila moralistična pravovernost in da bodo po svoji smrti iz svojega trupla stopili vsak v svoje blaženo življenje. Jezusovo kozmično dejanje so spremenili v ceneno akcijo za posmrtno oskrbo. Nemara je ta ločina že zasedla svet in Cerkev. Kajti odkod je nastal položaj, ki nas pogled nanj danes stiska za grlo? Slavna dediščina krščanstva nezadržno razpada, kohezijska in ekstatična operacija Kristusovega vstajenja je obledela v krščanskih ljudstvih in zamajala temelje civilizacije. Širi se splošna nevera, ne samo v Boga, ampak tudi v človeka. Zato je bolj od posameznega človeka prizadet medčloveški svet, odrešitveno najpomembnejše torišče. V grozljivo nesrečnem in pokvarjenem človeštvu se večajo daljave celo med tistimi, ki so bili srečni po krvi, rodu, veri in prijateljstvu. V nasilje se spreminjata postava in zapoved, ljubezen že dolgo ni več dejavno počelo reda in plemenitenja. Javne in zasebne odgovornosti ni več, kajti svoj odrešeni osebni obseg smo zmanjšali na drobnjakarsko, sebično, razdeljeno, med seboj sprto in nesrečno usodo in jo potisnili v jalovo zasebnost. In kadar se spomnimo božjih sil, storimo to le še s praznimi molitvami in s poganskimi zarotovanji.

Motimo se, kadar se plaho in goljufivo oddaljujemo od sveta, ki trpi na porodnih bolečinah. Motimo se, kadar imamo krščanstvo za ideologijo in se z njim pojavljamo na trgu sveta. Krščanstvo ni ideologija, krščanstvo je

izkustvo evangeljskega bivanja. Ideologije se med seboj izključujejo, krščanstvo pa ostaja kot atmosfera, odprta vsem zemeljskim resnicam. Motimo se torej, če Kristusovo vstajenje praznujemo zgolj kot kultno slavje, kot obnovo svojega osebnega zavarovanja. Vstajenje Kristusovo slavimo pravilno, kadar ga imamo za odrešitev vsega človeškega rodu, preteklega, sedanjega in prihodnjega, kadar ga oznanjamo kot nenehen dogodek, kot ponavljajoče se dogajanje v vseh tistih, ki živijo prepričano, silovito, zvesto, tvegano in povezljivo z vsem vrednim, in v vseh tistih, ki živijo darežljivo in se zavzeto žrtvujejo za več od lastne usode. Vstajenje dobiva smisel v vseh dejanjih zblíževanja narodov, ljudstev, razredov in ras, v premoščanju prepadov, v vseh ljubezenskih dejanjih združevanja in ponotevanja, v vseh naporih za veljavna odprta stanja. »Zelo pozno sem spoznal, da morem veljavno verovati le, kadar zemeljsko življenje doživljam v vsej njegovi polnosti,« je napisal iz ječe nemški velikan Bonhoeffer. V vsej polnosti pa ga doživljam, kadar se ovedam današnjega Kristusovega trpljenja in krvavega potu, njegove tesnobe in obupa, njegovega umiranja in njegovega novega in neogibnega vstajenja.

Edvard Kocbek

Oznanilo veselja

(nadaljevanje s 1. strani)

rešenja. S tem smo izzvani iz svoje pasivnosti, iz svoje resignacije, iz svoje zaprtosti. Zahteva velike moči je tedaj delo, prizadevanje, ustvarjanje, upor, če je treba.

Dejanje in pretresljivost vstajenja se torej ponavlja pri vsaki naši še tako neznatni izbiri, le da je pristna in v celoti samostojno doživeta. Prav zato pa je lahko in celo mora biti celostno človekovo vstajenje odrešujoče in osvobajajoče in kot tako postavlja temelje sproščenosti in dejanskemu pristnemu človekovemu veselju.

V luči tega razmišljanja postane razumljiv in sprejemljiv vzklík ateista Garaudyja: »Kristjani, vrnite nam Kristusa!« In mislim, da gre tu prav za Kristusa velikega petka in velike noči.

Dokler bomo praznovali praznik vstajenja le v samih sebi ali pa v zaprtih krogih verujočih, bo našemu osebnemu zadovoljstvu in našemu veselju vedno nekaj manjkalo.

Rino Markič

O Slovenski Benečiji

Pred dobrim tednom sem na Ljesah poiskal mladega duhovnika, domačina in navdušenega kulturnega delavca Rina Markiča. Tudi tokrat je bil takoj spet pripravljen na prijateljski razgovor, bolje recimo, na preprosto kramljanje o vsakdanjih stvareh, zlasti o tistih, ki ga najbližje zadevajo. Povzpela sva se do vasi Kras in ker je bil dan izredno topel in lep, tišina teh dolin pa širinsko pomirjujoča, je na sprehodu pod Kolvratom nastala cela kopica misli, vprašanj in odgovorov, ki sem jih strnil v spodnji razgovor:

Danes že lahko trdimo, da je Slovenska Benečija, pravzaprav da so prebivalci Slovenske Benečije v zadnjih letih doživeli sicer še majhen, vendar zanimiv preporod. Vaši pevski zbori, vaša dramska skupina, vaši listi dajo zelo jasno slutiti, da se tudi znotraj ljudi dogaja nekaj novega; recimo večja samozavest, večja vera v prihodnost, morda celo večje veselje do življenja. Tega so se zavedli tudi tisti italijanski šovinistični krogi, ki so pred letom zagnali gonjo proti vam, zlasti proti slovenskim duhovnikom. Kako je ta dogodek vplival na ljudi in ali je čutili danes kakšne posledice?

Razumljivo in opravičljivo je, da so se ljudje ob tistih sovražnih napisih in ob tistih nastopih proti nam, precej prestrašili. Pa tudi mi, organizatorji nismo mogli ravnodušno mimo tega odpora, še posebno ko smo videli, da nas je z vso potrebno odločnostjo takrat podprlo prav malo naših ljudi. Pomisliti je treba, da nam pomagajo pri tem kulturnem delu predvsem mladi in zelo mladi fantje in dekleta, ki so največkrat še odvisni od staršev. In prav pri starših smo našli še največ težav, ker svojim otrokom niso dovoljevali, da bi nadaljevali z delom. Res je pa tudi, da se mladi ljudje zelo hitro naveličajo takšnega dela, zato lahko rečem, da so ostali trdni pri svojem kulturnem delu le tisti, ki so bolj izobraženi ali pa bolj zavedni.

Pri ostalih (in teh je še največ) pa se je zgodilo, da so se hitro navdušili nad prvimi uspehi in tudi hitro ohladili ob prvih težavah. Kako torej kaže za nadaljnji razvoj in rast kulturno prosvetnega dela pri vas?

Tu pri nas lahko računamo na skupino posameznikov, recimo deset ljudi, ki se prav dobro zavedajo, kaj je treba napraviti, da se bo na teh tleh ohranila in dalje razvijala domača tradicija, domači jezik, slovenska zavednost. Toda tudi med nami so nekateri, ki delajo in tudi stanujejo proč od domačega kraja, v Vidmu, v Pordenonu, v Gorici in se le včasih vsi zberejo, da kaj večjega pripravijo in organizirajo.

Razumljivo je, da se je pri nenehnem prosvetnem udejstvovanju v nekem kraju treba predvsem zanašati na ljudi, ki so v glavnem vedno tam na razpolago in zato, ker verjet-

no bolje poznajo potrebe svojih sovaščanov. Če ni med drugimi, ali ni možno doseči take »operativne« povezanosti vsaj med slovenskimi duhovniki?

V nekaterih župnijah Slovenske Benečije je veliko manj mladine, kot v naši in nekateri duhovniki imajo tudi večje težave, da navežejo stike in pridobijo svojo mladino za skupno delo. Priznati pa je treba, da imajo vsi naši duhovniki veliko dobre volje, žal pa to ni dovolj. Zato se poveza med nami omejuje bolj na prijateljske stike kot na organizirano skupnost. To pa je stvar, ki jo bo treba v prihodnje bolj pripraviti. Vsi bi namreč morali prepoznati, da je koordinirano delo zelo koristno za vso našo skupnost in za vsakega posameznika. Bolj bi si morali med različnimi župnijami pomagati ne samo na verskem, ampak tudi na prosvetnem področju. Verjetno bi bilo za vse lažje in tudi več uspeha bi bilo. Zaenkrat bi pa vsaj lahko poskrbeli, da bi že vnaprej obveščali drug drugega, kaj imamo namen napraviti po različnih krajih naše deželice.

Verjetno je vzrok za to pomanjkanje tesne povezanosti med vami zaradi preobremenjenosti z delom, zaradi oddaljenosti posameznih krajev, morda zaradi ekonomskih razlogov, še najbolj verjetno pa zaradi umerjene in statične miselnosti starejših duhovnikov.

Tudi to je res težek problem za razvoj našega skupnega dela. Na vsak način bi morali imeti več mladih duhovnikov. Pomisliti pa moraš, da tu ni tako kot pri vas na Tržaškem, kjer nimate nobenega mladega duhovnika. V Vidmu je bilo zadnja leta posvečenih kar precej naših mladih fantov. Iz mojega letnika je bilo recimo posvečenih pet ali šest fantov, toda vsi so bili poslani kam v Furlanijo. Vem, da bi se marsikdo rad vrnil domov in da bi veliko raje vršil svoje poslanstvo med svojimi domačimi ljudmi, toda tudi na nas je morda malo krivde, da smo se premalo zavzemali za to. Predvsem pa niso skrbeli na škofiji, da bi v tukajšnje župnije poslali domače dušne pastirje. Tako se zgodi, da kar petnajst naših župnij nima domačega duhovnika. Moram sicer reči, da so tudi duhovniki Furlani zelo skrbni in pridni, toda večina ne zna našega narečja in tudi za kulturno delo nimajo potrebne pozornosti. Prav zato se mi zdi toliko bolj potrebno, da bi bili vsaj tisti duhovniki, ki se zavedamo potrebe po prosvetnem delu, veliko bolj povezani med seboj.

Mislím, da vam poleg večje povezave zdaj manjka v Slovenski Benečiji tudi nekdo, ki bi imel, kot nekoč Trínko, velik ugled in veliko avtoriteto pri duhovnikih in pri ljudeh.

Res je, da nimamo takega voditelja, kot sta bila nekoč Trínko in kasneje Cuffolo, da

bi se ob njem nekako združevali in bi nas tudi bolj zanesljivo predstavljal pri različnih oblasteh ali pa kjerkoli. To bi moral biti duhovnik z večjo življenjsko izkušnjo, ki bi ne bil vezan samo na kakšen kraj ali na kakšno delavno skupino, recimo ali samo na naš zbor, ali samo na časopis Dom. Do take izbire pa mora priti vedno samo po sebi in se ne more vnaprej določati.

Dovoli, da preskočim na drug pogovor. Ko sem se peljal skozi beneške vasi, sem opazil veliko novih in popravljenih hiš, veliko avtomobilov pred hišami, televizijske antene na strehah. Vtis sem imel, da se danes ljudje tu počutijo ekonomsko boljše kot nekoč, ali to drži?

Drži, seveda drži! Že to je dokaz, da gre ljudem ekonomsko boljše kot nekoč, da v zadnjih letih skoraj ni novih emigrantov. Veliko ljudi, zlasti mladine se zaposli v kakšni tovarni, zlasti v tovarni stolic v Manzanu ali pa na obrtniškem področju in lahko rečem, da razmeroma še kar dobro zasluži. Vsi ti, ali vsaj večina ostane pri starših na svojih domovih, postavljajo si tudi nove hiše, pri srcu jim je olepšanje svojega kraja. To je verjetno tudi zaradi vpliva turizma. Zlasti spomladi in jeseni prihaja v naše kraje zelo veliko Tržačanov in Goričanov. Ljudje vedno bolj spoznavajo, da je tudi njihova deželica dragocena in vredna vsega spoštovanja in jo pričenjajo vedno bolj ljubiti. Od turizma pa imajo tudi neposredno korist in tudi to je marsikje močan argument za valorizacijo kraja. Seveda pa ne smemo pozabiti na vasi, ki so bolj oddaljene in bolj na samotnem kraju in se še vedno borijo z življenjskimi problemi. Toda če gledamo na splošno, lahko trdimo, da se je ekonomsko življenje Slovenske Benečije v zadnjem času že veliko izboljšalo. To pa nas mora vzpodbuditi, da se ne bomo zadovoljili s tem malim in da bomo skrbeli, da se bo stanje vedno izboljševalo.

Pa z večjo ekonomsko samostojnostjo, ali je opaziti tudi vzporedno večjo družbeno samozavest in večjo zavzetost proti krivicam, ki se vam še godijo na družbenem področju?

Tudi to je opaziti in to zlasti pri mladih. Tako lahko navedem primer, da mladi brez strahu oporekajo, recimo, pri diskusiji v gostilni županu ali kakemu drugemu političnemu predstavniku, če se jim kaj ne zdi prav. In tudi ta večja samozavest beneških Slovencev nam dopušča veliko upanja.

No, vesel sem bil tega razgovora z Markičem, še posebno zato, ker sem v njegovih besedah začutil, kako močno ljubi svoje ljudstvo, svoje ljudi, svoje kraje; v to sicer nisem dvomil, razveselila pa me je ugotovitev, s kako pogumno vero gleda v prihodnost in kako si prizadeva, da bo njegovo in njihovo skupno upanje vedno bolj postajalo stvarnost.

Ob odhodu sem mu, kot vedno, stisnil roko, morda močneje kot navadno, ker sem imel pred očmi zadnji in najtežji Markičev problem, o katerem pa on sam ni želel, da bi veliko govorila, zato da ne bi kot grenka kaplja grenil prijateljskega razgovora. Že prej sem izvedel - in Markič mi je potrdil, da ga namerava škof imenovati za župnika v neko furlansko vas na jugu Furlanije. Ob misli, da je Markič tako prepotraben v Slovenski Benečiji, ob misli, da je v slovenskih krajih

Razgovor zapisal IGOR TUTA

(nadaljevanje na 8. strani)

Balada o deklici Danieli

Vili Hajdnik

(Iz maturantovega dnevnika)

Velikonočna sobota, dopoldne

Le v naglici naj zapišem nekaj besed, ker se moram učiti. Rad bi izkoristil dopoldne, da predelam nekaj lekcij grščine, ki mi dela težave. Pravzaprav mi jih ne dela grščina, ampak profesor. Mislim, da je zgrešil stroko, ker bi bil veliko bolj primeren za poučevanje matematike. V grščini vidi samo slovnična pravila in izjeme, grškega duha pa občuti verjetno prav toliko kakor moji čevlji. Ni ga drugega kot pedantnost. Ne vem, zakaj ima posebno piko name. Zagrozil mi je, da me bo vrgel, in možakar je sposoben, da to grožnjo tudi uresniči. Prepričan sem, da bi mu bilo to še v posebno zadoščenje, katerega pa mu ne bi rad privoščil. Zato je boljše, da izkoristim velikonočne počitnice in še enkrat predelam snov. Za to je v resnici potrebno samopremagovanje, kajti zunaj sije krasno pomladno sonce, ptiči čivkajo kot nori prav na drevesu pred mojim oknom in nebo je čisto sinje. Popoldne gotovo ne bom več vzdržal doma. Rad bi se naužil malo sonca. Še nobeno leto nisem tako težko čakal pomladi kot letos. Sam ne vem, zakaj. Imam občutek, da mi bo ta pomlad prinesla neko veliko in lepo doživetje... Toda tu notri, pri grški slovniči gotovo ne. Zato me vleče ven.

Zdi se mi, da postajam sanjač. Če bi drugi vedeli, kakšne sanjarije nosim v sebi, bi se mi gotovo smejali. Toda ali so sanje o ljubezni pri osemnajstletnem fantu, maturantu, res tako smešne? Res pa je, da jih ne zaupam nikomur drugemu kakor svojemu dnevniku, pa še tega pišem z grškimi črkami, da ne pride mama v skušnjavo, da bi ga prebrala, če ji pride v roke.

Velikonočna sobota, zvečer

Čeprav je že pozno, bi vendar rad še danes, pred spanjem, opisal, kaj se mi je zgodilo.

Dopoldne sem se učil, da bi lahko šel popoldne brez težke vesti ven in se malo naužil pomladi, saj je skoraj še nisem okusil, čeprav je drevje na pobočjih, ki so obrnjena k morju, že v cvetju. Opoldne mi je telefoniral Marko, če se hočem pelja-

ti z njim na izlet v Števerjan in malo naokrog po Furlaniji, toda ni mi bilo do drvenja na motorju, rajši bi se malo sprehodil in se razgibal, po vsem tem sedenju, zato sem rekel, da ne. Bolj me je mikalo k morju. Odpeljal sem se v Barkovlje in se hotel malo sprehoditi ob morju, proti Miramaru in nazaj, in morda še malo v breg, po stezah proti Kontovelu. Pomlad med tistimi pašni čudovito opisuje Pahor v svojem »Mestu v zalivu« in odkar sem tisto bral, me je vedno mikalo, da bi kdaj doživel pomlad v tistem bregu nad morjem.

Po kosilu sem se odpeljal z avtobusom v Barkovlje. Morje se je sinje iskriko od sonca, tako zelo, da skoro ni bilo mogoče gledati vanj. Malo sem se pogovarjal z ribiči v pristanu, med njimi so stari Barkovljani, ki vedo povedati veliko zanimivega. Vendar sem se hitro odpravil naprej, bil sem nekako nestrpen, želel sem hoditi, hoditi, kakor da bi se mi mudilo proti nekemu cilju... Mogoče je bilo to samo neko podzavestno hrepenenje v meni? Hodi sem ob obali, poslušal pljuskanje valov ob breg in grgranje pliskavice, opazoval jadrnice, ki so drsele preko iskrikih se valov v daljavi, in si želel tudi jaz z njimi nekam daleč, daleč. Veliko rajši bi imel tako jadrnico kot motor.

Potem sem zavil v breg, da spoznam pomlad, ki jo opisuje Pahor. Cvetiče veje dreves so gledale preko z mahom poraslih kraških zidov, povsod samo žvrgolenje ptic, stari možaki so že praznično postopali med trtami in drevjem, vsepovsod je bil velik mir, samo z obalne ceste je prihajal zamolkel hrup prometa, spodaj pa se je bleščalo morje kot velikansko, iskriče se ogledalo. Sonce je že kar toplo gredo in pozlatilo ves svet. Tedaj sem srečal njo, tisto dekle. Mislim, da je bilo kmalu po četrti uri.

Prišla je navzdol po samotni stezi, po kateri sem se jaz vzpenjal. Imela je dolge, na prečo razčesane svetlo kostanjeve lase, ki so ji padali na rame, so žareli v soncu kot zlato, in lep, inteligenten, čudno resen obraz. Prvi hip se mi je zadel nekam znana, pomislil sem, da je morda katera od dijakinj, ki so doma v teh vaseh ob morju, pa se vozijo v našo šolo k Sv. Ivanu; tudi ona me je čudno pogledala, kakor da me pozna, zato sem jo pozdravil, čeprav nekoliko neodločno. Nekaj sem zamrmral v pozdrav — še zdaj me je sram, kako zmedeno sem to napravil — ona pa je smehljaje odzdravila, in pri tem ji je resni obraz nekam zažarel, kakor da ga je nenadno obsijalo sonce.

Nisem se upal takoj ozreti za njo, ker sem se sramoval, a ko sem se ozrl, sem videl, kako je pravkar zavila za ovinek, izza katerega sem bil jaz prišel. Čakal sem, da bi jo iz višine spet zagledal na kakem ovinku zavite steze, a je nisem več opazil. Morda je kje tam doma in je zavila na kakšen borjač. Verjetno sem jo že večkrat srečal v šoli ali blizu nje, a čudno, da ni nikoli napravila takega vtisa name kot danes. Zazdelo se mi je, kakor da je ravno tista, o kateri včasih sanjam.

Jo bom še kdaj srečal?

Velikonočna nedelja

Nisem mogel vzdržati in sem se popoldne spet odpravil na sprehod pod Kontovel, čeprav sta me oče in mati vabila, naj bi se peljal z njima na avtomobilski izlet onkraj meje. Želel sem biti sam, da bi razmišljal o svojih stvareh. O njej. In potem sem se odpeljal v Barkovlje ter se spet napotil po tisti stezi v hrib, v upanju, da jo bom spet srečal. Seveda nisem imel veliko upanja, le malokdo gre

po tisti stezi, kjer včeraj nisem srečal živega človeka razen nje, in zakaj naj bi danes spet srečal ravno njo? Toda nekaj me je gnalo, naj grem, in sem šel.

Bilo je vse tako, kakor včeraj, le drevje je bilo še malo bolj razcveteno, in sonce je morda še nekoliko bolj gredo. Nebo in morje sta bila enako plava, in če bi ne bilo iskriče se črte od grebenov valov, bi ne mogel razločiti, kje se končuje morska plan in kje se začinja nebo.

In ali ni čudno? Spet sem jo srečal. Skoraj na istem kraju. Sedela je na zidu in delala šopek iz cvetočih vejic, ki jih je imela na krilu. Spet sem jo pozdravil, danes malo manj v zadregi, in ona mi je smehljaje odzdravila. Hotel sem iti dalje, čeprav bi se bil rad ustavil. A noge so mi postale nekako težke, da sem jih komaj premikal, in pri srcu me je zbolelo. Zakaj sem prišel sem, če ne zato, da bi jo srečal? Obrnil sem se in videl, da tudi ona gleda za menoj. Stopil sem proti njej in nekaj rekel, še zdaj ne vem kaj, morda sem samo nekaj zajeceljal, ona pa je pokazala z roko poleg sebe na zid, in tako sem prisedel. Začela sva se pogovarjati. Povedala mi je, da ji je ime Daniela, da je dijakinja in stara petnajst let. Vprašal sem jo, če hoši v višjo srednjo šolo k Sv. Ivanu, pa je rekla, da ne. Torej sem jo moral srečati nekoč že kje drugje, ker se mi vendarle zdi, da sem jo bil nekoč že srečal. Celo prepričan sem o tem, vedno bolj. Tudi ona je rekla, da ima občutek, da me je nekoč že srečala.

Vse popoldne sva se sprehajala ob obali in čisto pozabila na čas. Pustila je, da sem jo držal za roko. Ne morem opisati, kaj sem občutil... Moje sanjarije so se izpolnile, čeprav skoraj sam nisem verjel, da se bodo kdaj...

Sedela sva na klopi blizu Miramara in postalo je že pozno, ko je rekla, da mora domov. In šele tedaj, ko sem se ponudil, da jo pospremim, mi je povedala, da ni doma na Kontovelu in niti kje v bližini, ampak drugje.

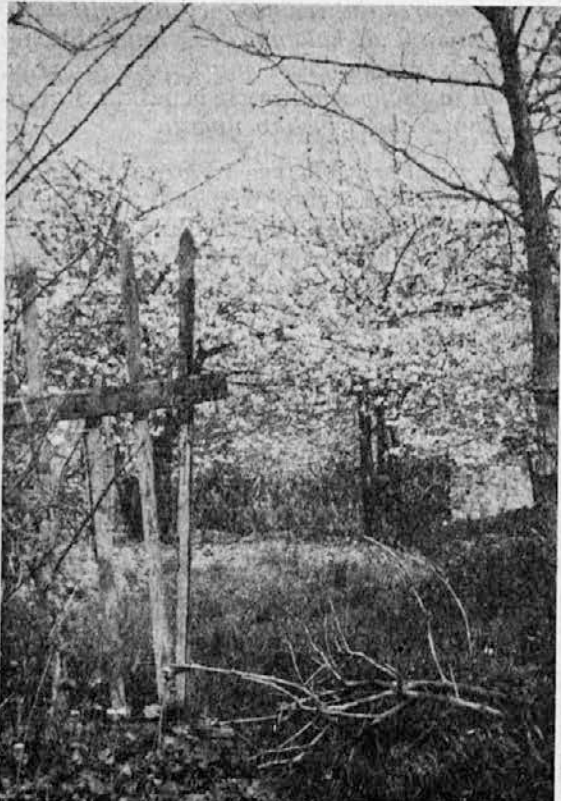
»Kje?« sem hotel vedeti. Ona pa mi ni hotela povedati. »Tega ti za zdaj še ne povem. Naj ostane skrivnost,« je rekla.

Začutil sem se krivega, da sem jo toliko časa zadržal. In ker sem se hotel pokazati kavalirja, sem predlagal, da bi šla do najbližje gostilne in poklicala taksi.

»Ni treba, saj bova kmalu naletela nanj! Boš videl!«

To se mi ni zdelo ravno verjetno, saj je tisti kraj precej samotni, vendar sem molčal, ker je bila tako prepričana in ker bi bil rad ostal čimdalje z njo. Vstala sva in se napotila v temi v smeri mesta. In res, komaj sva prehodila kakih sto metrov, sva zagledala ob robu ceste parkiran taksi. Taksist v njem je igral na ustno harmoniko in nama pomigal. Zdelo se je, kakor da čaka prav naju, čeprav seveda ni bilo tako, saj ni mogel vedeti, da bova prišla mimo ravno midva. Vprašal sem ga, če je prost, in je rekel, da je. Tako sva se peljala z njim v mesto. Hotel sem jo pospremiti do njenega doma, ne samo iz vljudnosti, ampak tudi zato, da bi odkril, kje stanuje, pa ni hotela. Tako smo se odpeljali najprej do naše hiše, a ko sem hotel plačati, ni pustila, in ko sem kljub temu hotel dati denar taksistu, ga ni hotel sprejeti.

Priznam, da mi je bilo nekoliko nerodno. Morda ona noče, da bi trošil denar zanjo? Ali pa meni, da ga kot dijak nimam bogve kaj, kar je končno res. A toliko sem imel, da bi bil lahko plačal taksi.

»Kdaj drugič!« je rekla in mi pomahala iz avta.

Ko se je odpeljala, sem komaj verjel, da se je vse skupaj res zgodilo. Oče in mati sta bila že doma. Mama me je vprašala, kje sem hodil toliko časa. Sam ne vem, kaj sem zamrmral. Večerjati nisem mogel, komaj sem spravil nekaj grižljajev vame. Bil sem preveč razburjen od sreče. In sem še zdaj, ko to pišem. Daniela! Kako lepo ime! Daniela! Daniela! In ali ni čudno, da sem jo obakrat srečal skoraj na istem kraju na tisti samotni stezi med zidovi? Če bi bil šel tam četrte ure prej ali četrte ure pozneje, pa je ne bi bil srečal in morda nikoli več v življenju... Pravzaprav pa sem jo pozabil vprašati, kako da je šla oba dni na sprehod ravno po tisti stezi. Ali ima tam blizu kakšne sorodnike? Komaj čakam jutrišnjega dne, da se bova spet videla. Spet ob morju. Čutim se srečnega, kakor še nikoli.

2. maja

Se vedno nihče ne ve za mojo skrivnost... razen profesorja grščine. Ta zverina me je danes nenadno izprašal, rekoč: »No, Križman, včeraj sem vas srečal v zelo lepi družbi in kar zdi se mi, da sta se skupaj učila grščine, glede na to, da vam teče voda v grlo. Poglejmo torej, kaj sta se naučila!«

Le kje naju je videl, da ga nisem opazil? Verjetno se je klatil kje ob morju in samotno razmišljal, kakšno zafrkancijo bi si že izmislil na naš račun. Na srečo sem znal, proti lastnemu pričakovanju. Profesor je kar gledal. Ostal je z dolgim nosom, ker mi je moral dati dober red. Včasih ima človek srečo. Toda odkar poznam Daniela, imam sploh več sreče. Morda zato, ker sem tudi sam srečen?

5. maja

Imel bi veliko zapisati v dnevnik, toda nimam časa. Vsak dan se dobiva z Danielo, in sva več ur skupaj, vedno kje zunaj mesta. Pravi, da mesta nima rada. Rada ima drevesa, trave, morje, nebo, sonce in zvezde. Vedno bolj jo poznam, a kljub temu mi ostaja skrivnostna. V njej je nekaj ljubkega, neka čudovita milina, kar se mi zdi znano in domače od nekdanj, mogoče zato, ker sem si to vedno podzavestno želel. Mnogo pa je tudi skrivnostnega v njej, v kar ne morem prodreti. Če jo začnem izpraševati, me tako čudno pogleda, napol žalostno, napol proseče, da mi zamrejo besede na ustnicah in jo nekako zaprosim za oprostitev. Tedaj se vedro nasmehne in pravi:

»Nekoč boš vse zvedel o meni.«

»Kdaj?«

»Kmalu.«

Kdaj bo ta kmalu? Tako rad bi vse vedel o njej, vsako podrobnost njenega življenja, vse tisto, kar je doživela, ko mene še ni bilo zraven nje, ko še nisem bil del njenega življenja. Je to ljubosumnost? Upam, da ne. Le tako zelo jo imam rad, da bi hotel, da bi bili najini življenju združeni že od vsega začetka in za vedno.

10. maja

Ker je jutri praznik, Vnebohod, sem jo danes prosil, če bi lahko bila jutri dalje časa skupaj. Obljubila mi je, da se bova dobila že dopoldne ob desetih, pred cerkvijo. Če pomislim, koliko ur bova lahko skupaj, me spreleti srh od sreče.

11. maja

Ko sem prišel pred cerkev, me je ona že čakala. Potem sva bila skupaj pri maši. Obšel me je čudovit občutek. Ko je stala zraven mene med mašo, me je obšel čudovit občutek, kakor da je moja žena. Naskrivaj sem jo gledal, ko je strmela v oltar in tiho pregibala ustne v molitvi, in zazdela se mi je nekam daljna, čudno tuja, kakor da ni več od tega sveta, vsa povečšana. Težko najdem besede za tisto, kar sem občutil v tistem hipu. Hkrati pa sem jo začutil tako blizu sebe, tako povezano z menoj, kakor še nikoli.

Od očeta sem si bil sposodil nekaj denarja, tako sem jo lahko opoldne povabil na kosilo. Odpeljala sva se v Barkovlje in obedovala ribe v gostilni, ki sem si jo bil že prej zapomnil. Soba je bila okrašena z ribiškimi mrežami in to ji je zelo ugajalo. Bila je vesela. Potem sva bila vse popoldne skupaj, do večera. Domov sva se peljala spet z istim taksijem. Čakal je v poltemi in ko sva šla mimo, sva zaslišala njegovo ustno harmoniko. Spet se je zdelo, kot da je čakal prav na naju, čeprav seveda ni bilo tako. Celo med vožnjo je krmaril včasih samo z eno roko, z drugo pa igral na harmoniko. Dobro, da ga ni opazil noben stražnik.

Midva sva sedela zadaj. V temi mi je položila glavo na ramo in pustila, da sem jo držal objeto okrog pasu. Še vedno čutim v roki toploto njenega telesa in v nosnicah vonj njenih las. Toda tudi tokrat smo zapeljali najprej do nas. Še vedno nimam pojma, kje stanuje.

21. maja

Binkoštna nedelja. Preprosil sem očeta, da mi je posodil svojo vespo, in tako sva se z Danielo že dopoldne odpeljala v Števerjan, gledat, če so črešnje že zrele. Tam sva tudi obedovala. Potem sva se skoraj do večera vozila po Furlaniji. Bila je že skoraj tema, ko sva obrnila proti domu. Držala me je okrog pasu in naslanjala glavo na moj hrbet. Nikoli ne bom pozabil te vožnje skozi mehko, blaženo pomladno temo, v simfoniji luči neštetiht vozil, ki so vozila spredaj, zadaj in mimo, pa tistih, ki so nam prihajala nasproti, ter luči iz hiš, ki so švigale mimo. Potem sva se ustavila še na »najini« klopi v Barkovljah. Od tam se je ona hotela vrniti domov s taksijem. Seveda spet s tistim. Vozil sem za njim, toda pri semaforju na Carduccijski cesti, ko smo čakali na zeleno luč, je izginil izpred oči, kot da se je vdrl v zemljo.

28. maja

Zdi se mi, da postane Daniela vedno nekam tiha, skoraj žalostna, kadar se ločiva, čeprav hoče to skriti.

29. maja

Ta zadeva s taksijem postaja zares čudna. Vedno naletiva nanj, pa naj se znajdeva na kateremkoli koncu mesta. Nocoj sva naletela nanj na Repentabru. Ko sva se v mraku vračala od cerkve, sva zaslišala za seboj ustno harmoniko. Kar sam je ustavil.

31. maja

Danes sem jo spet hotel po vsej sili pospremiti vse do njenega doma, pa ni pustila.

»Saj boš kmalu zvedel, kje stanujem,« je rekla.

»Danes ti še ne morem povedati.«

»Zakaj ne?«

»Ko ti bom povedala, boš razumel, zakaj ne. Saj nisi jezen zaradi tega, kaj ne da ne?«

»Nisem,« sem dejal vseeno nekoliko nevoljen, ker mi ne zaupa.

»Jutri.«

Jutri bom torej vse zvedel o njej. Ne vem, zakaj me je postalo tega nenadno strah. Kakor da bi imel neko hudo slutnjo. Kaj bi se moglo zgoditi?

2. junija zjutraj

Ne morem še pisati. Prej moram doumeti, kaj se je zgodilo. Izmeril sem si temperaturo, a je nimam.

4. junija

Opazujem starše in druge ljudi, kako se obnašajo proti meni, in samega sebe. Zdi se, da se ni nič spremenilo, da me vidijo normalnega. In tudi sam sebi se zdim normalen. Le mami se zdim malo preveč tih in me je vprašala, če se slabo počutim. »Nič več si ne poješ, ne poslušaj radia in ne gledaš televizije, Peter,« je rekla. Dejansko sem pozabil, da kaj takega sploh obstaja.

6. junija

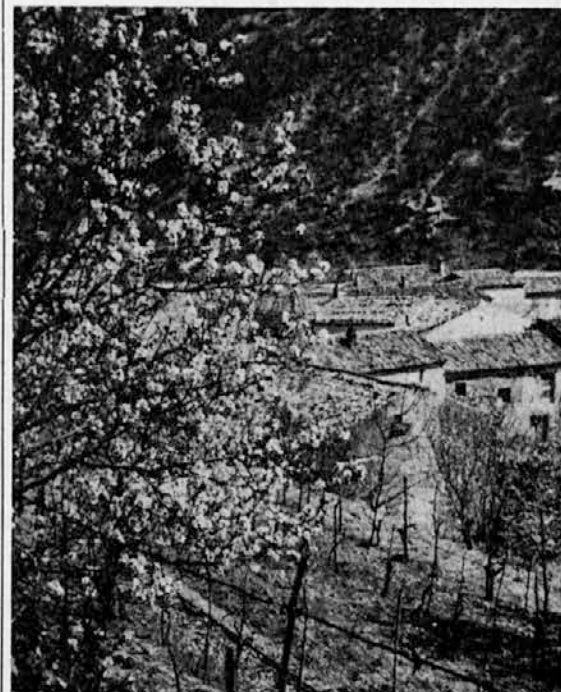
Skušal bom torej zapisati, kaj se je zgodilo. 1. junija, na praznik sv. Rešnjega telesa, sva se spet dobila z Danielo dopoldne pred cerkvijo. Po maši sva se odpeljala z avtobusom v Devin. Tam sva si kupila v neki restavraciji nekaj obloženih kruhov in se odpravila v hrib nad avtocestama. Bil sem že večkrat tam in tisti gozd mi posebno ugaja. Spomladi in jeseni je posebno lep. Hotel sem ga pokazati tudi Danieli. V gozdu sva pojedla, kar sva prinesla s seboj, in nato sva hodila po gozdnih stezah, držeč se za roke, ali se smeje lovila med drevjem in skalami. Ko sva se utrudila, sva sedla na neko jaso in gledala na morje, ki se je svetilo pod nama. Po cestah spodaj je bučal promet, toda do naju je bilo slišati samo rahlo brenčanje, kakor od čebel. Z zaprtimi očmi se je naslonila name, da so me njeni lasje ščegetali po obrazu, in bil sem prepričan, da ni mogoča slajša sreča na svetu. Potem sem najbrž zadremal. Zbudil me je njen smeh.

»Vstani, zaspanec!« je rekla in me dražila po nosu z dolgo bilko. »Vrniti se morava, Peter!«

»Kam se ti tako mudi?«

»Ni več dosti časa.«

»Sonce je še visoko.«

»Ni več dosti časa,« je ponovila, smeje in vendar že nekam resno.

Torej sem vstal. Otepla sva drug drugemu bilke z obleke in se odpravila po pobočju navzdol.

»Tako rada bi enkrat avtostopala,« je rekla. »Še nikoli nisem.«

»Pa poskusil« sem rekel. »Gotovo se bo takoj kdo ustavil, ker si tako lepo dekle. Toda jaz bi se rajši peljal z najinim taksistom z ustno harmoniko.«

»Hočeš, da ga pokličem?« je rekla.

»Prav nič se ne bi čudil, če bi zdajle privozil po cesti.«

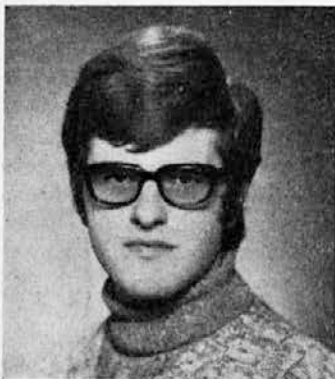
»Toda jaz bi rajši enkrat avtostopala.«

»Kar daj!«

Res je ustavil že drugi ali tretji avto in naju vzel s seboj. V Barkovljah sva izstopila in sedla na »najino« klop. Pojedla sva obložena kruhka, ki sva ju še imela. Sonce se je nagnilo nad morje, sence so postajale dolge in nenadno me je prevzela čudna slutnja. Položil sem Daniela roko okrog pasu in jo stisnil k sebi, ona pa me je prijelja za roko. Medtem se je stemnilo in zagrnila naju je noč, ki so jo rezale luči mimovozeht avtomobilov.

Nič več ne vem, kaj je bilo potem. Zavedel sem še šele, ko je ona začela govoriti, zroč mi od blizu v oči, da sem čutil sladki vonj njenega diha: »Peter, prišel je trenutek, ko ti moram povedati

(nadaljevanje na 13. strani)

Pesnik

»Amfore časa«

Te dni je prišel na naš knjižni trg nov pesniški prvenec mladega dolinskega pesnika maturanta Znanstvenega liceja v Trstu. Zbirka nekaterih že objavljenih in delno še neobjavljenih pesmi ima naslov **Amfora časa**. O pesmih bomo spregovorili kdaj kasneje. Tokrat vam predstavljamo njihovega avtorja, Borisa Pangerca.

— Dejstvo, da se moreš izražati v pesmi, ti dosti pomeni v življenju?

— Vse! Do zdaj mi je uspelo izraziti osebo prizadetost nad tem kar je okoli mene lepega in nelepega edino le s pisano besedo. Ugotovitev, da mi je to v neki meri uspelo mi je v veliko zadoščenje, istočasno pa ugotavljam, da mi je pisanje največja življenjska nuja.

— Kateri pojem človekovega bivanja te najgloblje vznemirja?

— Iščem smisel vsemu, kar biva, kajti človek je le drobec čudežnega mozaika mikro in makro sveta.

— Misliš, da je v tebi še kaj bistvenega in neizraženega, kar bi v prihodnosti rad povedal v svojih pesmih?

— V nekem smislu je še vse neizraženo, kajti Amfora časa predstavlja šele začetek in spodbudo, da je to zame edina pravilna pot iskanja in posredovanja. Vsekakor je treba nadaljevati.

— Iz že objavljenih pesmi se mi zdi, da je tvoja glavna vrednota ljubezen. Misliš, da se človek brez nje ne more uresničiti?

— Absolutno ne! Vendar ne mislim samo ljubezni med fantom in dekletom, temveč tudi ljubezen do bližnjega, do narave, do življenja, do vsakdanjih majhnih stvari recimo. Človek se uresniči samo v dejanju in to velja tudi za ljubezen, vendar spet trdim, da ni nujno omejevati jo samo na dva človeka. Pred očmi imam recimo vesoljno Ljubezen.

— Kako pa doživljaš razvoj sodobnega sveta in življenja v njem?

— Spet trdim, da je rešitev človeštva prav v Ljubezni. Civilizacija nam ne bo prinesla miru in blagostanja, če ne bomo najprej skrbeli za izboljšanje samih sebe. Ne zdi se mi, da bi bil svet res tako pokvarjen, kot nam ga nekateri skušajo prikazati. Seveda, težnja k slabemu je vedno prisotna in včasih se ljudje res preveč prepuščamo vrtoglavi interesom. V skrbi za človeka, torej tudi za samega sebe, se moramo bližati resnici; in ta bo na koncu zmagala. Ta zavzetost pa lahko kristjane in marksiste recimo povezuje v isti boj proti obče znanim sovražnikom človeštva in človeka.

— Današnji mlad človek je precej drugačen od včerajšnjega. Ali čutiš to razliko?

— Mislim, da je zaradi napredka to nujno, saj bo tudi jutrišnji človek drugačen od današnjega. Toda kljub temu so nekatere vrednote, ki se ohranjajo iz dobe v dobo. V času, ki ga zdaj doživljam, me še najbolj prizadene odtujenost in celo tišina okolja. Morda sem pa tudi sam preveč zahteven in težko dojemljiv, kaj jaz vem!

— V tvoji zbirki je prisotna živo tleča, čeprav na videz ugasla življenjska sila. Kam je v tebi usmerjena mladostna vitalnost in želja po spreminjanju sveta?

— Življenjsko silo ne občutim tako neposredno, morda v zadnjem času bolj kot nekoč. Moja mladostna vitalnost se alternira z močnimi morečimi izlivi melanholije in osamljenosti, kdaj pa kdaj tudi obupa. Na drugi del vprašanja pa bi odgovoril, da mi ne gre toliko za spreminjanje sveta, kolikor za izboljšanje samega sebe.

— Smrt doživljaš kot tragično, a odrešujočo silo. Je v tebi prisotna kot pomirjujoč odgovor na sedanji nemir ali jo čutiš v njeni kozmični razsežnosti?

— Smrt je tragična zato, ker z njo človek preneha biti aktivno ter zavestno bitje. V posmrtno življenje duha pa niti najmanj ne dvomim. Včasih me misel na smrt in na počitek blagohotno pomirja, včasih pa me prevzame z vso svojo srhljivostjo svoje skrivnostnosti. Iščem odgovor na tisti: »Kaj pa potem?« in čutim, da sem mu blizu.

— Nekaj tvojih najlepših verzov je posvečenih tvoji mami. Vendar se mi zdi, da poleg žejne sinovske ljubezni gori v tebi tudi lik plemenitosti, ki ti ga je ona najbolje in najgloblje osvetlila.

— Mamina smrt je povzročila v meni hudo travmo, ki je docela ne bom nikoli prebolel. Obenem pa moram poudariti, da sem kmalu po tistem dogodku prišel v roke dobri duši, ki ji nikakor ne pristoji pridevek »mačeha«. Mamino imam seveda v najsvetlejšem spominu in jo skušam posnemati zlasti v tistem, kar mi je od nje ostalo po naravni prirojenosti. Prav zaradi te njene skoraj fizične prisotnosti v meni, sem zbirko posvetil njej.

— Na Krasu vidiš več mehke, razkošja, razcvetenosti, kot bi lahko pričakovali; navajeni smo na njegovo kamnito, revno, izsušeno podobo. Kako, da ga je tvoje srce tako preoblikovalo?

— Popelji se enkrat spomladi, poleti ali jeseni v Dolino in si oglej malo naše pašne. Že iz svoje zgodnje mladosti hranim čudovite vtise, ko sem kot mulc brcal žogo po dolinskih »valah« ali ko sva z očetom poletje za poletjem grabila seno. Takrat so bile dolinske »vale« še deviško lepe, danes pa so njih videz skvarili grozljivi, pošastno veliki naftni rezervarji. Vsi taki moji prvi mladostni vtisi so nekako zaživel v Amfori časa. Niti najmanj pa nimam občutka, da bi bil delal v svojih pesmih Krasu silo, da bi ga preoblikoval. Ko sem se sprehajal po njem in se mu prepuščal v objem, sem pač pil tiste tople barve in tiste mehke sence, ki jih lahko ujameš na gmajni in zato sem ga res videl takega kot praviš: mehkega, razkošnega in razcvetenega.

Zapisala **Alenka Rebula**

—o—

Mladi in poezija

Čut za poezijo se bolj ali manj odkrito nahaja v vsakem človeku. V preprostem kmetu je mnogokrat celo izrazitejši kot v izobražencu. Komu, če ne njemu, je bližji tisti svet, kjer se poezija skriva v svežini jutranje rose, v hladu novega poletnega jutra, v ognjevitosti dozorelega klasja!

Dovzetnost za lepoto narave je nekje izhodiščna točka v razvoju pesniške občutljivosti. Vsak, ki nosi v sebi njene klice, jih ne razvije: tisti, ki se jih zavedajo, jih gojijo, dav nji h dozori zdrava ljubezen do pesmi, drugi jih udušijo pod dobršno plastjo toposti in površnosti.

Zdi se, da danes mlad človek nima smisla za poezijo. Utoplja se v morju publikacij in časopisa, sega po romanih, po delih v prozi, vendar zanjo ne kaže zanimanja. Zakaj je poezija prevzela videz Pepelke, da kot plaha senca sledi prozi? Če nima odmeva pri manj izobraženi mladini, ni niti tako čudno. Dejstvo pa je, da jo zapostavljajo tudi študirajoči mladi ljudje. Vprašanje je, če naj pripisujemo ta pojav neki površnosti, obupnem ritmu današnjega življenja, ki skoraj ne dopušča časa za sprostitve in razmišljanje ali branje verza, ali čemu drugemu.

Kot v vsem tako bi bila tudi v poeziji potrebna vzgoja, navajanje k temu, da bi jo vzljubili. Naučili so nas poštevanka, obvladavanja jezika, pozneje filozofiranja in reševanja enačb, poezijo pa so nam posredovali le v toliko, da smo se je mehanično učili na pamet, dokler ni zgubila svojega notranjega čara in postala zgolj mnemonično igračkance z besedami. V veliki meri se nam je ta način uprl in zagnusil, da smo si oddahnili, ko smo se rešili te osnovnošolske muke in smo dokončno pretrgali vezi s pesniškim svetom. V nas je zamrlo potencialno nagnjenje in razumevanje poezije.

Če nam je pesniška občutljivost tuja zaradi pomanjkljivosti vzgojne in učne metode, se vzgojimo k njej sami! Mogoče bomo obudili v sebi mrtvo ljubezen do tiste obrobne poezije stvarstva, da bomo ne samo v pesmi, marveč tudi v veličini narave odkrivali neko notranjo zakonitost in harmonijo!

Majda Artač

Rino Markič o Slovenski Benečiji

(Nadaljevanje s 5. strani)

vrsta župnij brez župnika in ob misli, da je tudi Slovenska Benečija potrebna Markiču in njegovemu mladostnemu življenjskemu zanosu, mi postaja ta škofijski sklep povsem nesmiseln in nerazumljiv. Ali pa morda še preveč! In če drži ta slednja ugotovitev, potem mi ni prav jasno, kako bi se videmski škof opravičil pred koncilskimi očeti in sploh pred vsemi kristjani svoje škofije za tak nesmiselni odlok. Še bolj mi je nejasno, s kakšnimi občutki bo isti škof odvarjal septembra v svoji škofiji evharistični kongres sprave, miru in bratskega sožitja.

DA BOSTE IMELI LJUBEZEN

Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva, se ne ponaša, ne išče svojega, se ne da razdražiti. Vse veruje, vse upa, vse prenaša. Prizadevajte si, da boste imeli ljubezen.

Sv. Pavel

Zlasti v tem prazničnem času se mi včasih zdi naše obiskovanje cerkva ne samo površno, ampak že izrazito nekrščansko.

Najpogosteje stopamo v mrak in tišino cerkve zato, da se odmaknemo od sveta, ki nam je tako tuj; od ljudi, ki nas utrujajo s svojimi slabostmi in neumnostmi, od brezbarvne in neveselje vsakdanjosti. V somraku, ko cerkvene stene zajezijo več nemir, se čutimo lažji, pristnejši in pripravljeni biti dobri. Samo tu znamo res čutiti božjo prisotnost. Naš obisk pomeni odmik, izbegavanje, nemoč ljubiti svet tak, kot je, nezmožnost čutiti Boga v ljudeh. Znamo ga videti le v tabernaklju.

Morda bi Jezus danes izganjal kristjane iz svetišča kot je enkrat kramarje iz templja. Mu mar tudi mi ne nosimo pred oči svoje bedne šare namesto preproste, ljubeče duše?

Zavračal bi vse, ki prihajajo predenj polni svetega samopremagovanja in odpora do sveta, ker najprej zahteva, da ljudi ljubimo. Kot tedaj nad farizeji bi danes grmel nad tistimi, ki iz njegove blagovesti delajo nesvobodno in samoljubno politiko, ki izrabljajo plaho vero šibkih zato, da si prisvajajo božjo oblast. Vse, ki iz krščanstva delajo falango, ne pa nevidno vrženo mrežo, stka no iz miline, strpnosti in širine.

Pregnal bi vse, ki mu ne verjamejo, da sam vodi svojo Cerkev in da jo varuje, in se tresejo pred vsem, kar jo ogroža. Vse, ki nočejo razumeti, da smo poklicani za borbo proti sovraštvu in krivici, ne proti tistim, ki mislijo drugače kot mi. To bi lahko delali, ko bi bili sami posebitev ljubezni in pravice, tako pa se vedno lahko tudi od drugih naučimo biti bolj kristjani.

Kajti Kristus ob svojem prihodu ni šel in ustanovil svojega kroga, ampak se je podal med ljudmi kot eden izmed njih, reven kot oni, ranljiv kot oni, večji samo v ljubezni. Sel je in izsrkal iz človeka edino iskrico dobrega ter puščal v nemar vsa dolga desetletja grešnosti. Blagoslovil je tiste, ki jim ni do nobene oblasti. Rekel nam je: vi ste sol zemlje. Pa bi lahko rekel: vi ste voditelji zemlje... ali: vi ste žito, ki bo preraslo plevel...

Znal je biti vse: delavec, brat, oče, prijatelj, spovednik. In nikoli ni rekel: Glejte, to in to sem že storil! Svoje delo je puščal tiho za sabo, da je samo izpričevalo svojega

stvaritelja. Kar je storil, je ostajalo za njim kot ostaja žareč pas za padlo zvezdo.

Ko premišljam, da bi ga mi morali pognati, se vprašam, v čem smo mu sploh še podobni. Tedaj je bilo krščanstvo simbol svobode, mladosti, božje sile. Simbol česa je med nami? Koliki ljudje čutijo, da je v nas upanje neskončnosti, moč odrešenja, radost ljubezni!

Kako znamo svoje brate strupeno kritizirati, jim podtikati to in ono, jim zavidati in jih odrivati, poniževati. Kako znamo se le pehati naprej, se imeti za boljše. Kako znamo sovražiti tiste, ki so nam zoprni. Vsakokrat, ko izrečemo zaničljivo besedo in ko nekoga v sebi ponižamo, blatimo Kristusovo žrtev.

Poklicani smo k revolucionarnosti in herojstvu, k veličini in plemenitosti, pa tolikokrat ne znamo biti niti ljudje.

Zakaj ne stopi Kristus pred nas v svoji vihravi, od revščine razjeđeni halji, prekine našo slovesno mašo in razklene svoje v ljubezni prekaljene dlani ter doseže, da padejo v prah naše oblasti, naduti, togi, grenki obrazi. O, da bi nas njegov pogled pregnal iz klopi, kjer grejemo svojo pravičnost, v revni, a zaradi njega ljubljene svet. Da bi šli, prosti zemeljskih želja kot so oblast, slava, uspeh... vsi majhni in nevidni, a radostni in silni v svojem zaupanju.

Danes pa smo ga prilagodili shemam druž-

be: kot drugi oblastniki, tako tudi On rabi vojsko, obrambo in organizacijo. Saj — ko bi se že enkrat začeli boriti za pravico in organizirano odpuščati in prizanašati! Mi pa branimo le svoje ideje. Ideja in ljubezen pa ne sovpadata vselej, kajti ljubezen je vesoljna in nad vsemi mejami.

Ko bi že enkrat razumeli, da smo poklicani ne zato, da osvajamo in vladamo, ampak da ljubimo! Krščanstvo je rojeno, da očisti vse, kar je človeškega, da se svobodno razrašča med korenine vsakega človeškega udejstvovanja in da se nevezano na strukture, paragrafe in uradne kompromise povsod oglašča kot jasen, čist glas vesti. Čim pa smo eden od zaprtih krogov, smo zapravili svojo vesoljnost in svoje bistvo. Resničnost našega verovanja je zlahka preizkusiti. Vzemimo evangelij in se vprašajmo: bi Kristus tako mislil? Bi tako govoril? Bi tako delal? Kdo od nas se je že kdaj zašibil pod zavestjo, da izpričuje velikega človeka? Da drugi sprejemajo njegov kruh iz naših rok!

Kako bomo odgovarjali, če je kdo zaradi nas podvomil vanj? Izprašajmo si vest, če ljudem v svojem življenju dokazujemo, da je Kristus res umrl in vstal za vse?

Sele ko smo iz srca izgnali jezo, zamere in nestrpnost; nezaupanje do ljudi in grenkobo — šele tedaj bomo lahko spet stopili v cerkev in prosili za zaveznitvo.

Kajti Bog prisluhne grešniku in dvomljivcu, ne pa človeku, ki zavrača zapoved ljubezni.

Alenka Rebula

KAM P O T E M ?

Naj se zdi še tako neverjetno, dejstvo je, da se letošnje šolsko leto že približuje koncu. Za marsikoga bo zadnje, vsaj upati je, da bo res zadnje. Sedaj ne vidi ure, da bo lahko olajšano vzdihnil in vzkliknil: »Končno! Slo jel!« Res, slo je. Toda v resnici je šel le del. Pred njim se odpira nešteto poti, pred njim se odpira življenje.

Enkrat je že bil mlad človek postavljen pred izbiro, ko se je moral odločiti, katera višja šola bi ustrezala njegovim načrtom. Sedaj pa je izbira težja. Možnosti je veliko več, treba je misliti na bodočnost, na poklic, ki bi mu bil po možnosti v veselje in seveda tudi donosen. Še prej pa: študirati naprej ali poiskati si delo? Nekateri šole sicer šele pripravljajo na univerzo in se je brez nje zato morda težje dokopati do poklica. Toda ne mislim razpravljati o tem. Bolj važno je drugo vprašanje: Kaj pravzaprav študenta pripravi do tega, da se odloči za dolg in naporen študij? So taki, ki napravijo to iz zanimanja do posebne stroke, zaradi določenega predmeta, na žalost pa je tudi precej takih, ki gredo na univerzo zgolj iz oportunitizma; ker je pač danes bolj varno, če imaš diplomu v žepu, ker je bolj ugledno, če je pred tvojim imenom tisti »dr.«, ne nazadnje, da bi zadostil neuresničenim ambicijam lastnih staršev. Kaj si lahko obetamo od takih ljudi? Če bi se negativne posledice omejile na njih same, zlo še ne bi bilo tako veliko. Taki ljudje postanejo zdravniki, advokati, profesorji in to so vsa zelo odgovorna mesta.

Danes se borimo, da bi bila univerza odprta vsem. Saj na papirju tudi je. Veliko je mladih, obetajočih ljudi, ki ne bodo mogli nikoli prestopiti njenega praga, veliko pa je tudi takih, ki ne zaslužijo, da bi univerzo obiskovali. Podpirajo jih starši, »pa čeprav deset let«, životarijo v brezdelju, končno pa le dosežejo tisti slavni »dr.«, ki jim ga je omogočil denar.

Kaj storiti, da se temu izognemo? Mimo reforme, ki bi dala prav vsakomur možnost, da doštu-

dira univerzo, bi bilo treba začeti s temeljito vzgojo že od osnovne šole naprej, tako da bi skušali otroku zbuditi ljubezen do študija. Kajti tu gre, poleg preosnov zastarelih pravil, predvsem za preosnovo človeka. Treba bi bilo dati otroku prepričanje, da ni nečastno biti delavec, če ga študij ne privlačuje in se ne bi zato odločil zanj zaradi občutka manjvrednosti. Poleg tega izhaja občutek manjvrednosti iz zgrešenega prepričanja, da sta lahko delavec in kmet skoraj nepismena. Toda danes potrebuje že vsakdo določeno znanje, ki se tiče njegovega poklica. V otroku moramo vzgojiti pravo prepričanje, da smo vsi enako vredni in moramo biti enako cenjeni, doktorji in nedoktorji. Svet potrebuje kmetov in delavcev prav tako kot intelektualcev in literatov.

Ko pride končno trenutek, da se mlad človek odloči za svojo pot, se mora odločiti sam. Tedaj se morajo starši umakniti in mu dati svobodno izbiro. S tem mu povečajo samozavest, dokažejo, da zaupajo v njegovo zrelost in predvsem — dajo mu tisto svobodo, ki mu pritiče. Nimajo te pravice, da bi pritiskali nanj in mu vsilili izbiro, ki mu lahko zagreni vse življenje. Naj le svetujejo, toda tu se njihovo poslanstvo konča.

Mlad človek naj izbira torej sam! Kam pa? Predvsem mora seveda upoštevati to, kar mu je najbolj pri srcu, kar mu vzbuja veselje. Toda misliti mora tudi, kaj bo potem, ko bo univerze konec. Tu ne gre več za oportunitizem. Odločiti se bo moral za študij, ki mu bo koristil v poklicu. Potem se bo moral lotiti dela, ki si ga najbrž nikoli ni želel. Saj ni nujno, da se popolnoma odpove svojim željam in se odloči za poklic, ki bo res donosen, a istočasno zasovražjen. Dovolj bo, da se usposobi za poklic, ki mu bo ugajal, čeprav bo moral pokopati nekaj svojih sanj. Toda zavedati se mora, da je življenjska pot preveč stvarna in težka, da bi se preživljal s sanjami. ADA MARKON

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

V soboto, 1. aprila, ob 15.30

Saša Škufca

TRNULJICA

Pravljica v treh dejanjih

V torek, 28. marca, so v Milanu ob prisotnosti najožjih sorodnikov in prijateljev pokopali znane založnika Feltrinellija, ki so ga bili našli razmesarjenega od eksplozije dinamita.

V soboto, 25. marca, je v št. Jakobu v Rožu na Koroškem pogorela župna cerkev.

Diskusijski večer v Nabrežini

Prosvetno društvo »Igo Gruden« iz Nabrežine je priredilo v soboto, 25. t.m., diskusijski večer o temi: »Ali imamo zamejski Slovenci nove probleme?« Razprave so se udeležili dr. Drago Legiša, ki je bil hkrati moderator, prof. dr. Aleš Lokar, Stanko Bole, arh. Mitja Race, arh. Marino Kokorovec in dr. Vladimir Vremec.

Po pozdravnem nastopu društvenega predsednika Antka Terčona je dr. Legiša nakazal vrsto problemov, s katerimi se mora danes soočiti slovenska zamejska skupnost, če hoče postati subjekt družbenega dogajanja in če hoče dejansko izvrševati vlogo mostu med sosednimi narodi in sosednjima državama. Na vprašanje, ali je slovenska narodnostna skupnost že dosegla tolikšno stopnjo narodne zavesti in nacionalnega osveščanja, da se ji ni treba na vsakem koraku bati za svoj obstoj, je dr. Legiša odgovoril pritrdilno, vsaj kar zadeva Slovence na Tržaškem in Goriškem. Po njegovem tudi obstajajo pogoji, da postanejo Slovenci subjekt družbenega dogajanja, pou daril pa je hkrati, da je v tej zvezi treba nujno znanstveno pristopiti k obravnavanju posameznih področij družbenega in ekonomskega življenja, tako da bo slovensko politično predstavništvo imelo možnost izbire med rezultati znanstvenih izsledkov ter svoje izbire nato lahko posredovalo na pristojnih mestih. Med problemi, ki čakajo na znanstveno analizo, je omenil industrializacijo, terciarne dejavnosti (promet, trgovino, tujski promet), obrtništvo, kmetijstvo, socialne dejavnosti, šolstvo, kulturo, prosti čas.

Dr. Aleš Lokar je v svojem referatu prikazal posamezne razvojne faze slovenskega naroda in še posebej slovenske zamejske skupnosti. V tej zvezi je med drugim ugotovil, da smo zamejski Slovenci danes sorazmerno dobro prisotni v mnogih znanstvenih institucijah, vendar manjka pri nas neka povezava, neki organ, ki bi vse to delo usklajeval. Zato se je zavzel, naj bi čimprej prišlo do tesnejše povezave na tehnično-strokovni ravni, predvsem z ustanovitvijo določenih ekip znanstvenikov, ki bi skupno proučevali določena področja in probleme.

Stanko Bole je obširno govoril o sprememjenih razmerah, ki se v zadnjem času kažejo pri nas in nudijo možnost za afirmacijo slovenskega človeka na mnogih področjih gospodarskega življenja. V tej zvezi pa je podčrtal nujnost enotnega nastopa in enotnih stališč, kar zadeva skupne koristi slovenske zamejske skupnosti, kot se je na primer pokazalo ob enotnem nastopu pri predsedniku vlade Colombu. Govornik je dalje podrobneje prikazal uspehe, ki so jih slovenski gospodarstveniki dosegli na določenih gospodarskih sektorjih, ter naglasil, da obstajajo še nadaljnje možnosti za še večje dosežke, če bodo naši ljudje znali izkoristiti olajšave in ugodnosti zlasti deželne zakonodaje. Dalj časa se je tudi zadržal pri obravnavanju problema obrtništva in združništva, pri čemer smo Slovenci še posebej zainteresirani.

Arh. Mitja Race je svojo pozornost posvetil problematiki Krasa in njegovi zaščiti, pri čemer je grajal dosedanje nesmotrne, enostranske in neurejene posege, pri katerih je močno prisoten element špekulacije ter odsotna predvsem skrb za človeka, ki na Krasu živi.

Arh. Marino Kokorovec se je lotil problema urbanistike in zlasti poudaril, kako so

slovenski strokonjaki odsotni pri proučevanju te kompleksne dejavnosti, medtem ko bi bili prvi poklicani, da povedo svojo besedo, kajti nemogoče je pričakovati, da bodo to področje pravično in pravilno analizirali tuji strokovnjaki, ki seveda nimajo poslušarja za težnje in potrebe slovenskih ljudi, katerih ozemlje bi morali urbanistično urediti ter določiti smernice njegovega razvoja.

Dr. Vremec je v svojem poročilu govoril predvsem o smotrnosti zamejske skupnosti v tem prostoru Evrope ter o vključevanju naše skupnosti v organizacijske strukture večinskega naroda, v okviru katerih mora opravljati določeno specifično nalogo. Čeprav je zamejska skupnost diferencirana, mora kljub temu najti možnost in obliko nekega skupnega dela na znanstveni in raziskovalni ravni, pri čemer se je navezal na predlog dr. Lokarja.

Po referatih se je razvila razprava, pri kateri je sodelovalo precej prisotnih. Kot je bilo na koncu ugotovljeno, je bil namen tega diskusijskega večera nakazati vrsto problemov, ki bi se jih slovenska zamejska skupnost morala čimprej lotiti, in sicer z novimi prijemi. Mislimo, da je bila zato pobuda hvale vredna in da se bo razprava v okviru slovenske zamejske skupnosti nadaljevala tudi na drugih ravneh.

PLANICA '72 KLJUB VETRU USPEŠNA

V nedeljo se je zaključilo prvo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih v Planici, ki so ga izvedli na novi, 160-metrski velikanki. Prireditelji so imeli vse tri dneve velike težave, ker je sneg zaradi odjuge nenavadno hitro kopnel, zadnji del tekmovalja v nedeljo pa so morali zaradi premočnega vetra predčasno prekiniti, zato so za končni vrstni red upoštevali rezultate sobotnega dne. V primeru, da bi tudi v soboto ne izvedli celotnega tekmovalja, to je poskusne serije poletov in dveh serij v konkurenci, bi obveljali rezultati prvega dne (petek), ki je bil zamišljen le za preizkušnjo, da bi se skakalci privadili največji skakalnici sveta.

Končni rezultati prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih so naslednji: zlato medaljo je dobil Walter Steiner iz Švice, drugi je Heinz Wosipiwo (Nemška demokratična republika), tretji pa Jiri Raška. Slovenec Peter Štefančič se je uvrstil na odlično deseto mesto.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU vabi na gostovanje BALETA SNG IZ LJUBLJANE LIFARJEV BALETNI VEČER

Dirigenta: Milivoj Šurbek in Lovrenc Arnič
Scenograf: Marjan Pliberšek
Kostumograf: Alenka Bartlova
Koreograf in režiser:

SERGEJ LIFAR

V ponedeljek, 3. aprila, ob 18. uri

v torek, 4. aprila ob 21. uri v Kulturnem domu

Odgovora še nismo dobili

Pred tedni smo objavili članek nekega našega bralca v obliki odprtega pisma oziroma javne prošnje na tržaškega župana Spaccinija, da bi vendar kaj storil za snago na zemljiščih na obeh straneh proge openskega tramvaja, kjer leže kupi smeti, tedne in mesece, ne da bi se občina pobrigala, da bi jih dala odstraniti. Vse do danes nismo dobili nobenega odgovora, ne od župana, ne od mestnega odbornika, ki je odgovoren za snago (ne vemo točno, ali spada to v pristojnost odbornika za zdravstvo in higieno ali tistega za mestne javne službe in podjetja). Vsekakor pa tudi še ni bilo nič storjeno za posnaženje zemljišč. Z velikonočnim časom se začneja normalna turistična sezona. Kaj si bodo vendar mislili turisti o Trstu in o naši javni upravi, ko pri vožnji z openskim tramvajem k Obelisku, kar spada k programu turističnega ogleda Tržaškega, ne bodo odkrili za plahto površine, ki bi ne bila onesnažena s papirjem, kartonskimi škatlami, plastičnimi vrečicami, z raznimi drugimi izdelki iz plastike, s staro pločevino, stranišnimi školjkami, starimi kopalnimi kadmi itd.? Pod radijsko zgradbo na Škorkoli leži že mesece, tik nad tramvajsko progo, velik predmet iz železa in pločevine, morda del kakega vozila; vsak hip lahko zdrkne ob nalivu tudi na progo. Na drugi strani proge pa je strmina. Kaj, če se to zgodi ponoči, ob slabi vidnosti? Sicer pa je še bolj važno, kaj si o tem mislijo tržaški občani sami, ki niso brezbrizni do razmer v svojem mestu.

Na cesti pod Obeliskom se je pred meseci pripetila avtomobilska nesreča, ko je zaneslo avto nekega starejšega gospoda po strmini navzdol. Na srečo se voznik ni ubil. Toda razvalina tistega avta še danes leži in rjavi na travi. Ali res ni nihče dolžan ali pristojen, da jo da spraviti proč?

Vsi vemo, da je v Trstu mnogo brezvest-

nih ljudi ali takih, ki se vse do danes niso zavedli pomena snažne narave in z avti pripeljejo svoje smeti oziroma obsežnejše odpadke (svežnje skupaj povezanega kartona ali papirja, stare kadi, straniščne školjke itd.) in jih odložijo na določenih točkah ob cestah proti Opčinam ali na Krasu, pa tudi drugod v okolici. Ali res ni mogoče, da bi občina poslala kakega policista, da bi na tistih točkah presenetil take brezvestneže, jih zapisal in jim naložil globo? Imena takih ljudi bi morali objavljati tudi po radiu in v časopisju, kajti to, kar počenjajo, je greh nad družbo, hujši kot navadna tatvina. Vsem nam kradejo snažno naravo. Tudi kaka policijska patrolja na kraških cestah, ki bi pazila predvsem na take ljudi, ne bi škodovala. Ali ni varstvo narave končno le važno, kakor lov za avtomobilisti, ki so morda vozilo v stiski za parkirni prostor za malo časa napačno parkirali? Na lovu za takimi avtomobilisti je v Trstu stalno na desetine, če ne na stotine mestnih stražnikov. Zakaj jih ne bi nekaj uporabili tudi za lov na take, ki na napačnem kraju odlagajo smeti? Tudi globe takim brezvestnežem bi lahko prinesle tržaški občini lepe dohodke, če ji gre samo za to.

Želimo, da bi se župan, kak pristojen odbornik ali mestna služba za snago vendarle že enkrat izrekli o teh zahtevah. Še boljše pa bi bilo, če bi občina odgovorila z dejanjem in poslala, kot je predlagal naš bravec, skupino delavcev, da bi začela pobirati smeti. Ali pa naj bi občinski odbor naložil to dolžnost lastnikom zemljišč (med katerimi pa je občina sama eden glavnih). Molke je včasih res zlato, toda v tem primeru gotovo ne, zato naj bi ga predstavniki naših mestnih oblasti že enkrat prekinili, kar zadeva ta problem. Ali pa naj jih mestni svetovalci k temu prisilijo. Tudi ti nosijo del odgovornosti za podobo, snago in ugled svojega mesta.

Gorica ima novega župana

Odstop goriškega župana Michela Martina, ki je bil v zvezi z njegovo kandidaturo za senatorja, je zbudil precej trenj in nasprotujočih si mnenj med strankami in v Krščanski demokraciji sami. Različne struje so silile v ospredje svoje kandidate.

Prepiranje za županski stolček se je poglobilo v ponedeljek zvečer, ko je minula občinska seja. Svetovalci so najprej vzeli na znanje odstoj bivšega župana in kratko spregovorili o njegovem poslovnem pismu. Nato so zastopniki raznih strank izrazili kritične ocene o delu bivšega župana. Po večini so bile še ugodne. V imenu Slovenske demokratske zveze je prof. Bratina pohvalil Marinove upravne sposobnosti, grajal pa je nekatere njegove izjave in nepravilne odnose do slovenske manjšine.

Pri volitvah je dobil od 40 izvoljenih svetovalcev 29 glasov Pasquale De Simone, tri glasovnice, in sicer komunistov, so bile bele, misovci niso glasovali. Po en glas sta dobila demokristjanska svetovalca Lupieri in Pagura.

Novi župan De Simone, izvoljen z glasovi demokristjanov, socialnih demokratov, socialistov, republikancev in SDZ, je pokrajinski tajnik demokratske stranke. Doma je iz Istre. Star je 48 let. Leta 1947 se je priselil v Gorico, kjer je nadaljeval svoj časnikarski poklic. Danes urejuje glasilo istrskih beguncev »Arena di Pola« in revijo »Iniziativa Isoncina«. Mestni odbornik je že od leta 1957 dalje, na finančnemu ali prosvetnemu odseku.

Do naše etnične skupnosti kaže odprto razumevanje, kakšni bodo pa dejanski odnosi, se bo kmalu videlo.

—o—

SOCIALNA BREZBRIZNOST

V Gorici na Travniku se dviga veličastna palača INPS (Socialnega skrbstva) z moderno urejenimi uradi in več desetimi dobro plačanih uradnikov. Ta zavod za socialno skrb pa mnogi revni upokojeanci imenujejo, in ne po krivici, zavod za socialno brezbriznost.

V tistih lepih in toplih pisarnah leži na mizah in policah na tisoče nerešenih aktov. Prošnje upokojeencev za izplačila tistih bednih pokojnin ali za njih poviške čakajo tedne in mesece na rešitev. Če nima drugih dohodkov, lahko upokojenec shira. Takšno poslovanje teh »nesocialnih« ustanov z bogato plačanimi nastavljenimi, velikanskimi palačami, je zbudila upravičeno nevoljo stotin goriških upokojeencev. Na svojem velikem zborovanju so prejšnji teden sklenili, da bodo ostro nastopili preko sindikatov proti takemu načinu in poslovanju socialnega skrbstva, ki jemlje starejšim ljudem celo košček kruha iz ust.

MEDNARODNO SREČANJE

Goriški zavod za mednarodno sociologijo (ISIG), pri katerem sodeluje tudi naš rojak dr. Emidij Susič, je imel od petka dalje v Attemsovi palači mednarodno zborovanje o problemih in perspektivah obmejnih dežel. Zbralo se je nad sto znanstvenikov iz vseh evropskih držav, med njimi tudi osemnajst udeležencev iz Jugoslavije. Profesor Vlado Klemenčič iz Ljubljane je imel referat in je zadnji dan tudi predsedoval zborovanju.

Iz vseh predavanj je izhajala temeljna misel, da obstaja v današnji obmejni dinamiki marsikatera rešitev obmejnih spornih vpra-

šanj. Rešijo se lahko samo s temeljitim medsebojnim spoznavanjem in z znanstvenimi srečanji.

Ta mednarodni sestanek je imel pester spored in visoko znanstveno višino. Končal se je v ponedeljek dopoldne.

SOCIALNI DEMOKRATI V TEKMI

Goriški socialni demokrati si na vse načine prizadevajo, da bi si za bližnje politične volitve pridobili tudi slovenske glasove.

To so tisti, ki so pri prejšnjih volitvah padali v skrinjico za italijanske socialiste in italijanske krščanske demokrate. Kaže, da bodo socialni demokrati imeli nekaj uspehov tudi pri slovenskih volivcih.

Med svoje kandidate so postavili tudi slovenskega vinogradnika iz Brd Gradimirja Gradnika, ki ima ugled med svojimi bližnjimi rojaki. Krščanski demokrati sploh niso privzeli nobenega Slovenca, socialisti in komunisti pa so naše sonarodnjake postavili na taka kandidatna mesta, da sploh nimajo možnosti, da bi bili izvoljeni.

Socialni demokrati so imeli v soboto svoj prvi volilni shod v goriški telovadni dvorani. Govoril je bivši finančni minister Preti. Pokrajinski tajnik Lodatti je predstavil socialdemokratske kandidate, med njimi tudi Gradimirja Gradnika, ki pa se to pot ni oglasil k besedi.

Vsi govorniki so poudarili važnost kandidature in slovenskih glasov za strankino listo.

Seveda, tega se zavedajo tudi druge stranke in si v zadnjih dneh prizadevajo tudi za slovenske volilce, ki jim vse mogoče obljublajo.

— Ben videš, Mihec, de sma spet dobila svoj, koker se reče, prostor pod suncam. Spet boma lahko kašno rekla.

— E, Jakec moj, tebi se zdi vse špas jn vzameš vse forte na lahko, ke neč ne premisleš. Jest nisem prou neč kontent, ke si se ti tolko gnau de be spet začela. Do zdej sva lepu živela u miri. Sva lepu moučala jn devetem odgovarjala. Ma kadar ke začneš kej klepetat, nikoli ne znaš, komi se boš zameru. Kar naenkrat jemaš lahko na glavi kašno tožbo zastran razjaljenja časti. Narbol nevarno je govort kej pruti oblasti jn pruti velikem zverinam. Mene vsa ta reč prou neč ne veseli.

— Ma dej, dej, Mihec, ne stoj bet zmiran tašen zajc! Navsezadne tudi midva ne morema zmiri samo gledat, kako ga drugi lomejo...

— Češ reč, de ga moremo lomt tudi mi?

— Ne lomt, ma povedat ta našo. Vidi, zdej bojo hmali volitve jn propaganda vre teče na vso muč jn ledje so od tolkeh oblub jn programou vsi zmešani jn zatu be mogla...

— Kej bojo zmešani, sej be se mogli na oblube vre navadet zatu ke takujntaku ne živijo od družga ku od oblub. Škoda, de se oblube ne dajo skuhat ali ocvrt, ke be taku dosti pršparali pr jedachi. Kej rečeš, kašne be ble pohane oblube z mladem radičam?

— Mihec, zdej ga pej ti lomeš. Tudi oblube morejo bet. Brez oblub ne be blo nanka

GORIŠKI PLANINCI

Slovensko planinsko društvo v Gorici sklicuje petindvajseti redni občni zbor za sredo, 5. aprila ob 20. uri v prostorih kluba »S. Gregorčič«.

Na sporedu so poročila odbornikov in načelnikov odsekov ter tudi volitve novega odbora, ki bo po predvidevanjih osvežen z novimi in mladimi člani.

— Ben videš, Mihec, de sma spet dobila svoj, koker se reče, prostor pod suncam. Spet boma lahko kašno rekla.

— E, Jakec moj, tebi se zdi vse špas jn vzameš vse forte na lahko, ke neč ne premisleš. Jest nisem prou neč kontent, ke si se ti tolko gnau de be spet začela. Do zdej sva lepu živela u miri. Sva lepu moučala jn devetem odgovarjala. Ma kadar ke začneš kej klepetat, nikoli ne znaš, komi se boš zameru. Kar naenkrat jemaš lahko na glavi kašno tožbo zastran razjaljenja časti. Narbol nevarno je govort kej pruti oblasti jn pruti velikem zverinam. Mene vsa ta reč prou neč ne veseli.

— Ma dej, dej, Mihec, ne stoj bet zmiran tašen zajc! Navsezadne tudi midva ne morema zmiri samo gledat, kako ga drugi lomejo...

— Češ reč, de ga moremo lomt tudi mi?

— Ne lomt, ma povedat ta našo. Vidi, zdej bojo hmali volitve jn propaganda vre teče na vso muč jn ledje so od tolkeh oblub jn programou vsi zmešani jn zatu be mogla...

— Kej bojo zmešani, sej be se mogli na oblube vre navadet zatu ke takujntaku ne živijo od družga ku od oblub. Škoda, de se oblube ne dajo skuhat ali ocvrt, ke be taku dosti pršparali pr jedachi. Kej rečeš, kašne be ble pohane oblube z mladem radičam?

— Mihec, zdej ga pej ti lomeš. Tudi oblube morejo bet. Brez oblub ne be blo nanka

— Ma ne poveš, de ani peuci so res dobili klobase, ani pej samo oblube al — koker se reče bol na fino — bone. Je blo glih koker je pravu Svejku od prve vojske. Tabat be bli mogli soudatje, ke so šli no fronto, dobet na anmi štacjoni vsak an porcion šalama. Ma kadar je šou Svejku u magazin po tisti šalamu je reku magazinir, de jemajo res pravico do šalama, samo de u magazini ni nobenga šalama. In taku so se soudatje obrisali pod nusam. In tudi zdej so rekli: »boni so dobri jn je vse u redi, samo klobas je zmankalo.« Videš, kaku se zgodovina ponavlja.

— Ja, jest rečem, de prosvetarji be se mogli brigat samo za prosveto jn ne za klobase. Ma pestmo zdej te reči ke nima pomena. Zdej je veliki teden jn dejmo rajše le-dem kej voščet.

— Jemaš prou. Midva želima vsem brau-cem prou vesele velikonočne praznike. In de be blo lepo vreme.

Umrl je akademik Milko Kos

V ponedeljek popoldne so na ljubljanskih Zalah pokopali uglednega slovenskega zgodovinarja dr. Milka Kosa, ki se je rodil v Gorici pred skoraj 80 leti. Pokojnik izhaja iz družine, ki ji celoten slovenski narod in tudi Primorci mnogo dolgujemo. Njegov oče dr. Franc, prav tako ugledni zgodovinar, se je sicer rodil na Gorenjskem, v Selški dolini, vendar je v letih pred prvo svetovno vojno služboval kot profesor na goriškem učiteljskišči, njegov brat Gojmir Anton, ki je umrl predlanskim, pa se je uveljavil kot pomemben slikar in je zlasti v obdobju po drugi svetovni vojni na svojstven način ovekovečil mnoge značilne motive iz Slovenskega Primorja.

Pok. dr. Milko Kos je tudi znanstveno rasel ob svojem očetu in je po njegovi smrti nadaljeval z objavljanim obsežnega Gradiva za zgodovino Slovencev (uredil je zadnjo, 5. knjigo). Že v osmi gimnaziji je objavil prvo znanstveno razpravo, ki je bila posvečena Selški dolini, krajem, odkoder izhaja njihov rod. 34 let star je začel poučevati zgodovino srednjega veka na ljubljanski filozofski fakulteti in je v tej službi ostal do 75. leta, ko je odšel v pokoj. V svojem obsežnem znanstvenem ustvarjanju — objavil je nad 300 del — je v slovensko zgodovino uvedel moderne metode, ki so še danes aktualne, izredno tehten pa je njegov prispevek pri proučevanju srednjeveške zgodovine Slovencev, kjer je zahodnemu delu slovenskega ozemlja posvetil pomemben del.

L. 1931 je skupno z dr. Stetelom izdal delo Srednjeveški rokopisi v Sloveniji, pri katerem gre gotovo za enega prvih primerov moderne interdisciplinarne obravnave nekega problema iz naše zgodovine (dr. Stelè je prispeval stilno analizo likovnega dela rokopisov, dr. M. Kos pa je razčlenil samo besedilo). Leta 1933 je izšla Zgodovina Slovencev od naselitve do reformacije, s katero je postavil temelje sodobnega pristopa pri osvetljevanju mnogih odprtih vprašanj slovenske srednjeveške zgodovine. V svojem delu se je mnogo ukvarjal s študijem naseljenosti slovenskega ozemlja, tako tudi v svoji zadnji znanstveni publikaciji, v poglavju o srednjeveški kolonizaciji v knjigi Gospodarske in družbene zgodovine Slovencev. Zaradi bolezni, ki ga je mučila zadnja leta, mnogih del ni utegnil dokončati, tako n.pr. topografskega slovarja osred-

LUNA JAHA IN ŠKILI...

Prejšnjo nedeljo in ponedeljek je Slovensko gledališče iz Trsta postavilo na oder Katoliškega doma v Gorici prvenec mladega avtorja Sergeja Verča iz Trsta.

Že naslov tega odrskega prvorojenca: »Ko luna škili z desnim očesom in jaše veliki voz« hoče biti hudo umetniški, a prav malo pove. Vsebinska skuša po avtorjevem prizadevanju zbuditi v gledalcu odpor proti okosteneli miselnosti in okolju prejšnjih dob. Toda ta namen se avtorju le šibko posreči. Povemo kar odkrito, tudi po sodbah, ki so jih izrekli mnogi mladi poslušalci.

Igro lahko vzamemo za poskus mladega pisatelja, ki lahko zbudi zanimanje, ne pa še odobravanja ali ploskanja.

Občinstvo, ki je obakrat zasedlo le polovico dvorane, je igro le deloma razumelo. Izražalo je željo, da bi gledališko vodstvo upoštevalo tudi voljo in stopnjo dojemanja te gledališke publike, kateri so prvenstveno namenjeni vsestransko prizadevni nastopi članov Slovenskega gledališča.

Resnico je treba brez strahu povedati, kajti le tako se morejo napake popraviti.

r. b.

njega in zahodnega dela slovenskega ozemlja, kar je gotovo velika kulturna škoda.

Omenili smo že, da je pokojnik velik del svojega ustvarjanja posvetil Slovenskemu Primorju, zato bi na kratko našli nekaj najvažnejših tozadevnih del: v drugi knjigi urbarjev Slovenskega Primorja je izšla tehtna študija o srednjeveški zgodovini Goriške, pisal je med drugim tudi o zgodovini Tolminske, o družini goriških grofov, o naselitvenih vprašanjih, o problemih v zvezi z imenoslovjem, gospodarstvu, leta 1953 pa je izšel pregled primorske zgodovine v zborniku Slovensko Primorje in Istra. Njegovo temeljito poznavanje naselitvenih problemov v zgodnjem srednjem veku na zahodnem delu slovenskega ozemlja je zelo koristilo v letih po prvi in drugi svetovni vojni, ko so na mirovnih pogajanjih sklepali o novih mejah, ki so tako vplivale zlasti na usodo primorskega ljudstva.

Odhod akademika dr. Milka Kosa pomeni bolečo izgubo in občutno vrzel za slovensko zgodovino in sploh za slovensko kulturo. Še posebej je prizadet institut za občo in narodno zgodovino, ki ga je pokojnik vodil od ustanovitve dalje, in sama Slovenska akademija znanosti in umetnosti, kjer je od leta 1950 do srede tega meseca opravljajal tajniške posle.

—o—

BO DEŽ PREPREČIL NADALJNJE GOZDNE POŽARE ?

V noči od nedelje na ponedeljek je začelo končno na Tržaškem spet deževati. Dež je bil potreben obdelovalni zemlji, ki ji je že grozila suša. Potreben pa je bil tudi za to, da bi napravil konec obsežnim gozdnim požarom na Krasu. Prejšnjo nedeljo je obsežen požar skoraj povsem uničil lepi borov gozd na Volniku nad Velikim Repnom, na eni najlepših izletniških točk na Tržaškem.

Josip Kravos: »Kuštrava glava«

V knjižni zbirki goriške Mohorjeve družbe za leto 1972 je izšla tudi knjiga tržaškega avtorja Josipa Kravosa »Kuštrava glava«. To je bilo prijetno presenečenje za vse, ki imajo radi njegove sočne humoristične, pa tudi narodopisno zanimive zgodbe in spomine, ki smo jih imeli že večkrat priložnost brati v »Mladiki« in v raznih drugih publikacijah. Kravos je dal knjigi podnaslov »Domače in zabavne zgodbe«, s čimer je hotel verjetno ravno poudariti ta njihov dvojni značaj, namreč njihovo ljudskost in humoristično plat.

Uvod v knjigo je napisal pesnik Vinko Beličič. V njem pravi med drugim: »Pred sabo imamo knjigo petnajstih leposlovnih spisov. Njih avtor Josip Kravos ni kak učen pisatelj, in njegovo ime tudi ni znano zunaj slovenskega zamejstva v Italiji. S to sočno pripovedno zbirko pa bo nedvomno našel obilo bravcev, ki se bodo ob njegovih zgodbah prav tolikokrat nasmejali kot tudi zamislili. Iz njih bodo hkrati spoznali njegove življenjske izkušnje in človeške lastnosti — predvsem poglavito: ljubezen do sočloveka, do sonarodnjaka.« Beličič potem omenja njegove življenjske podatke, med drugim to, da se je rodil na Vipavskem in se izučil za krojača, nato pa prišel delat v Trst, kjer biva že štirideset let.

Knjiga šteje 144 strani in vsebuje, kot rečeno, 15 zgodb, ki jih je razvrstil po kronološkem redu. Začenja namreč s tistimi, v katerih prikazuje svojja otroška leta, in že kar pri prvi se mora bravec sproščeno nasmejati, ko nam pripoveduje, kako se je spovedoval svojih velikih otroških grehov.

Preteklo nedeljo je spet gorelo na hribu nad kamnolomom Faccanoni, pri Sv. Križu, kjer je požar uničil nad 7000 kvadratnih metrov nasada črnega bora, pri Nabrežini in ob obalni cesti, blizu znanega spomenika »toskanskim volkovom«.

Na Veliko noč se bo gotovo na tisoče in tisoče izletnikov razlezlo po Krasu, če bo lepo vreme, in posledica bodo novi, morda še hujši požari. Prepreči jih lahko samo dež, ki bo pravočasno ovlažil travo in listje. Na človeško previdnost in vestnost se ni zanašati, kot kažejo izkušnje, kljub pozivom tržaške pokrajinske uprave izletnikom, naj bodo previdni in naj ne povzročajo požarov. Morda se ravna po njih posamezniki, toda masa na splošno se za take opomine ne briga.

POMEMBNE POBUDE ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

Ustanova ERSA je nakazala razne pripevke za razvoj kmetijstva v naši deželi. Nas zanima predvsem, kaj namerava ta ustanova ukreniti za razvoj kmetijstva na Tržaškem. S tem v zvezi je predsednik ERSA dr. Lucca sprejel deželnega svetovalca LSS Štoko, kateremu je obrazložil glavne pobude za ohranitev in razvoj kmetijstva na Tržaškem in Goriškem. Predsednik Lucca je dejal, da je nakazanih 105 milijonov lir za rastlinjak v bližini Proseka. Za izgradnjo tega objekta mora tržaška občina delno še spremeniti krajevni regulacijski načrt. Za združni hlev v Praprotu je nakazanih 219 milijonov lir, za izgradnjo kraške mlekarne v repentaborski občini pa je predvidenih 110 milijonov lir prispevka ERSA.

To so dela, ki bodo prav gotovo odločilno pripomogla k boljšemu življenju tržaškega kmetijstva in živinoreje, zato naši kmetovalci kar težko čakajo na zgraditev teh potrebnih objektov.

Gane nas pa s pripovedovanjem o stiskah med prvo svetovno vojno, ko so otroci prosjčili mimo korakajoče vojake za kruh. Pripoveduje pa nam tudi o zavednosti in junaštvu ljudi, ki so se upirali fašističnemu nasilju, in kadar niso mogli drugače, tudi z javno molitvijo. Prisrčna je kratka zgodbica o božičnem večeru, pod naslovom »Srečna smreka«. V nekaterih zgodbah je ves dvogovor v narečju, kot na primer v zgodbi »Nače Flešk«, in glede na to, da so narečja v slovenski literaturi popolnoma prezrta in omalovaževana, razen na Tržaškem, je to pogumna pobuda in dragocen prispevek ne le k ovrednotenju tržaškega oziroma vipavskega narečja, ampak slovenskih narečij sploh; to bo nedvomno vzbudilo še druge pisce k bogatenju knjižne slovensčine z narečnimi izrazi, da bi poživili slabokrvni knjižni jezik.

V nekaterih zgodbah nas pripravi do muzanja s svojimi duhovitimi satiričnimi ostmi. Tako si na primer duhovito privoščiti v zgodbi »Prikrita prava podoba« takoimenovane ateiste, v nekaterih pa tudi razne lastnosti in značilne strasti Tržačanov, kot na primer veselje do majhnega tihotapljenja čez mejo in do prerakanja s cariniki. Pretresljiva mešanica humorja in žalosti pa je zadnja zgodba, ki ima naslov »Kam bomo prišli«, s katero je položil prst na rano, ki nas najbolj boli.

Ko bravec zapre knjigo, si želi, da bi nam Josip Kravos napisal še kakšno, prav tako polno življenja z njegovim smehom in bridkostjo.

Knjigo je preprosto, a čedno opremil in ilustriral z linorezi Milko Bambič.

fj

Skrivnostna zgodovina velikonočnih pisank

Pirhi ali pisanke so posebno lepa slovenska velikonočna navada in hkrati ena najlepših vej slovenske ljudske umetnosti. O njih piše že Valvazor v svoji knjigi »Čast vojvodine Kranjske«, in kot poročila znani slovenski narodopisec Niko Kuret v svoji knjigi »Praznično leto Slovencev« (I), jih omenja že neka listina iz leta 1393 iz arhiva nekdanjega samostana dominikank v Marenbergu, ki je bil po zadnji vojni preimenovan v Radlje. V listini piše, da so na veliko soboto dali vsem nunam v dar jajca. Mišljeni so gotovo pirhi ali pisanke, kot jim pravijo v severovzhodni Sloveniji.

Niko Kuret tudi omenja, da so bila jajca pri indoevropskih narodih simbol pomladi. Perzijski noveletni praznik, ki ga obhajajo spomladi, se imenuje »praznik rdečega jajca«. Barvana jajca pa so poznali tudi nekdanji Kitajci in Egipčani. Rimljani so dajali svojim rájnim v grob poslikana gosja jajca, jajčne lupine pa so našli tudi v prazgodovinskih grobovih. Po tem lahko sklepamo, da je jajce, iz katerega se izvali pišče — iz njega pride torej novo življenje — veljalo že starodavnim narodom za simbol vstajenja od smrti. Krščanstvo se je tudi do te »poganske« navade modro obnašalo. Ni je preganjalo, ampak potrdilo in sprejelo njen simbolni pomen vstajenja, ki je odgovarjal tudi krščanskemu verovanju v vstajenje od mrtvih. Ker najdemo jajca med velikonočnimi jedmi vseh narodov s krščanskim izročilom, lahko sklepamo, da je ta navada zelo stara in sega verjetno že v prve čase krščanstva, vsekakor pa v čas pokristjanjevanja srednje, severne in vzhodne Evrope.

Da imajo »pisanke« nek skupni izvor, dokazuje tudi dejstvo, da poznajo barvana in okrašena velikonočna jajca tudi Ukrajinci ter jim prav tako pravijo »pisanke«. Popolnoma neverjetno je, da bi se bila navada barvanja in slikanja jajc s simboli razširila iz Ukrajine na Slovensko, ali s Slovenskega v Ukrajino, preskočivši vrsto narodov. Bolj verjetno je, da so tako Slovenci kot Ukrajinci (in najbrž še druga ljudstva) sprejeli navado velikonočnih pisank od prvih krščanskih misijonarjev, ki so prihajali med nje. To pa so bili najbrž v glavnem arijanski gotski misijonarji, kajti Goti so obvladovali do sredine petega stoletja ves južni del vzhodne Evrope, današnjo Ukrajino in Romunijo, krščanstvo pa so sprejeli zelo zgodaj, že v prvi polovici 4. stoletja, v drugi polovici istega stoletja pa je njihov škof Wulfila prevedel celo sv. pismo v gotski jezik. Ohranil se je le prevod nove zaveze, od stare zaveze pa samo odlomki. Gotski misijonarji pa so verjetno vandrili po vsej vzhodni in severni Evropi ter pridobivali ljudi za krščanstvo.

Vemo, da so spreobrnil nekateri narode v celoti (npr. Langobarde), pri drugih pa so pridobivali vsaj manjše število ljudi za krščansko vero, s čimer pa so vendarle zasejali tudi v tiste narode prvo seme krščanstva, ki je klilo naprej in z njim gotovo tudi zametki velikonočnih obredov, navad in izrazov. To dokazujejo številne gotske besede v slovenskem verskem (svetopisemskem) izrazoslovju, npr. častiti (iz alhs — svetišče, tempel), ovce (iz awéti — ovčja čreda), bukve (iz bōka), ljubezen (iz lubó), hleb (iz hlaifs, genitiv: hlaibis), skušnjava (iz kiusan — izkušati), množica (iz managei), miza (iz mēs), misel (iz muns), navje (iz naus ali nawis — mrtev), razumeti (iz razda — jezik), postava (iz staua), čas - tisti čas je Jezus svojim učencem! - (iz aiws), peti, moliti pojoč, (iz bida), blažen (iz blagk-s), dolg: »naše dolgé« — v očenašu (iz dulg-s), čreda (iz haifda), zrno (iz kaurn), telo, truplo, hrvaško in srbsko leš (iz leik), čitati (iz qitan — reči, govoriti), itd. Nekaj gotskih besed iz časa gotskih misijonarjev se je ohranilo tudi pri Nemcih in Švedih. Tako je možno, da je prišel tudi izraz pisanke, ki so pomenile bodisi simbol vsta-

jenja bodisi kaplje Kristusove krvi, k Ukrajincem in Slovincem z gotskimi misijonarji še v njihovi prejšnji domovini.

Tako pri Slovincih kot pri Ukrajincih razlagajo narodopisci in jezikoslovci ime pisanke iz glagola pisati, kar pa je gotovo napačno. Pojem »pisanje« je bil tedaj širšim plastem prebivalstva še neznan, saj ni znal takorekoč nihče pisati razen duhovnikov in kakega redkega posameznika, ki se je tega naučil od kakega duhovnika ali v kakem grškem ali zahodnem kulturnem središču, če ga je zaneslo tja kot vojaka, najemnika ali trgovca. V bistvu pri pisankah tudi ni šlo za pisanje, ampak za barvanje in risanje; risanje pa je prastar slovenski in indoevropski izraz ter bi ga bili ljudje gotovo prej uporabili tudi za pisanke, če bi bili hoteli izraziti predvsem njihovo lastnost, da so po-barvane in porisane s simboli. Pisanka torej nima

nobene zveze s pisanjem in verjetno tudi ne z risanjem, ampak se najbrž nanaša na simbolni pomen jajca kot vstajenskega simbola. To domnevo potrjuje tudi to, da pravimo Slovenci bitju, ki se zvali iz jajca, pišče, v tej besedi pa tiči isti koren kot v pisanki: pis, enako v slovenski narečni besedi pišek (pišče, že nekoliko večje), čeprav je seveda možno, da izhajata tudi ti dve besedi le iz prvotnega pomena besede pisanke.

Seveda pa je tudi možno, da pride izraz pisanke iz gotske besede faih-s, ki pomeni (barvno) pisan, barvit (a ne v smislu pisanja). Potem bi pomenila pisanke »zelo pisano obarvano jajce«, ne ozirajoč se na njegov simbolni pomen.

Naj še pripomnimo, da je pri branju gotskih besed treba upoštevati, da se izgovarja ai kot e, ei kot i, o kot u, u kot ū, da pa so se tudi drugi glasovi z razvojem slovenskega jezika od tedaj spremenili in prilagodili. Zlasti f se je rad spremenil v p.

F. J.

Balada o deklici Danieli

(nadaljevanje s 6. strani)

vse o sebi in se posloviti. Prišla sem k tebi z onstran groba. Živela sem v daljnem, velikem mestu, kjer sem se čutila nesrečno; zato, ker sem že kot otrok hrepenela po drevesih, pa niso rastle iz asfalta; ker sem si želela svobodnih, sončnih trat, po katerih bi lahko tekala, pa jih ni bilo, in najbolj zato, ker sem si želela ljubezni, pa nisem znala in nisem hotela biti potrpežljiva. Nekega večera sem v obupu zaradi graje staršev, ki niso razumeli vsega nepotešenega, burnega hrepenenja v meni, skočila skozi okno visoke hiše, kjer smo stanovali, in se ubila. A tudi tam v onem drugem svetu sem hrepenela najprej po ljubezni, ki je nisem doživela. Hrepenela sem strastno, nepotešljivo.

In zgodil se je čudež, Peter. Bog se me je usmilil. Ali veš, kaj je Bog, Peter? Neskončna moč, ki je isto kot zavest, isto kot dobrot, isto kot volja, isto kot modrost, isto kot svoboda. Ti tega zdaj ne moreš razumeti, Peter, to lahko razumemo le mi, ki smo že prestopili prag večnosti. In Bog je uslišal mojo prošnjo, dal mi je, da sem lahko vstala spet taka, kot sem bila, iz groba in prišla k tebi. Ali veš, zakaj k tebi, Peter? Ker sem čutila, da si ti tisti, ki bi me mogel imeti rad, tako rad, kakor nihče drugi. Ko si rekel, da se ti zdi, da me odnekod poznaš, se nisi zmotil. Bral si o moji smrti v časniku in videl mojo fotografijo, pa si bil ganjen, zasmilila sem se ti in začutil si, da bi me bil zelo ljubil, če bi me bil poznal, in meni se ne bi bilo treba ubiti. Se čudiš, kako to vem? Mi onkraj groba, mi živimo na oni strani, občutimo simpatije, pa tudi sovrastvo vas na tej strani meje, ki nas loči. In tako sem občutila tvoje čustvo zame. In ko mi je Bog dal vstati, sem se obrnila k tebi, kakor se obrne golob tja, kjer je doma. Moj dom je bil v tvojem čustvu zame. Prosila sem bila Boga, naj mi da doživeti dekleško ljubezen, ki je nisem spoznala v svojem kratkem življenju, in Bog mi je dal to milost. Tako sva se srečala na tisti stezi pod Kontovelom. Vedela sem, da boš prišel po njej. Zakaj, kako, ti ne morem razložiti. Doživela sem pomlad in ljubezen in bila srečna, kakor nisem nikoli upala. In še sem srečna in bom ostala srečna. Vedno bom ostala srečna, Peter. Tam onkraj ni časa, Peter, vse je hkrati preteklost, sedanjost in prihodnost. Zato smo tam vsi združeni, ki smo bili tukaj ločeni po časovnih mejah. Ne bodi žalosten, Peter, in ne žaluj za menoj. Bodi vever, živi svoje življenje naprej, živi ga v zavesti, da imaš samo eno življenje in da je življenje velikanska dobrina. Ne zavrzi ga, kakor jaz, da se ne boš kesal, kakor sem se kesala jaz, ker ga nisem izživel do konca, kot je bil božji namen.

»Ostani pri meni, Daniela!« sem rekel.

»Ne morem, Peter, ne smem. Bog mi je dovolil čudež vstajenja za svoj lastni praznik vstajenja, pa do današnjega praznika Rešnjega telesa; najlepši del pomladi, cel mesec maj; tako sem si želela doživeti maj, praznik ljubezni. Hvala ti, Peter, za tvojo ljubezen. Zdaj pa moram iti. Čas poteka. Vidiš, moj spremljevalec že čaka name.«

Zaslišal sem milo glasbo ustne harmonike.

»Najin taksist z ustno harmoniko.«

Sladko se je zasmejala. »Najin taksist z ustno harmoniko. Ko sem prišla spet živa s pokopališča, kjer je pokopano moje telo, me je čakal, mi pomigal in me pripeljal naravnost k tebi. In on me je od tebe vedno spet odpeljal nazaj, tja onstran, veš. On je moj angel varuh, kot bi rekli vi na tem svetu. Zbogom, Peter, bodi srečen in na svidenje.«

»Boš še prišla k meni, Daniela?«

»Ne več v telesni podobi, Peter. A občutil me boš ob sebi, šepetala bom v tišini, ki bo kdaj okrog tebe in v tebi, moj glas boš morda razločil v šumljanju vetra, v grgranju pliskavice, v cvrčanju ptic, v plementi misli, ki jo boš slišal in bral, in predvsem me boš občutil in spoznal v svoji lastni plemeniti misli in dejanju, Peter. Nekoč pa bova spet združena tam onstran, Peter.« Poljubila me je in nenadno je ni bilo več.

Ko sem se zavedel, najbrž sem se zbudil, sem bil žalosten, a čudno miren. Nisem si bil na jasnem, ali se mi je vse skupaj sanjalo ali je bilo res. Sedel sem na klopi v Barkovljah in okrog mene je bila trda noč. Pogledal sem zapestno uro, bila je že ena proč. Zataval sem proti mestu. Ob meni se je ustavil taksist.

»Želite, da vas peljem, gospod?«

Vstopil sem. Vozil je molče.

»Zakaj ne igrate na ustno harmoniko?« sem se oglasil čez čas, kot pijan.

»Nikoli nisem igral. Ne znam!« je zamrmral šofer.

Domia sem šel takoj iskat tisti izrezek iz časnika z njeno fotografijo. Bil je res njen obraz. Tam je tudi pisalo, kje je živela in kje je pokopana. V počitnicah se bom odpeljal tja in poiskal njen grob.

Še nekaj. Nekaj dni sem dvomil, ali nisem imel samo prividov. Toda včeraj me je vprašal Marko: »Ali nič več ne hodiš s tistim dekletom, s katerim sem te videl nekajkrat v Barkovljah in na Krasu?«

In poleg tega sem našel v žepu zlat križec, ki ga je nosila Daniela na prsih. Mislim, da če bi šli pogledat, bi ga ne našli več na njenih prsih v grobu.

NI MISLIL ZARES

Dva učenca sta se polglasno pogovarjala v šoli med poukom in nista pazila, kaj govori mlada učiteljica. Ta se je razjezila:

»Bodita vendar tiho med poukom! Kaj pa sta si imela povedati?«

»Jožek je rekel... Jožek je rekel...«

»No, le povej!«

»Jožek je rekel, da ste lep!«

»Saj nisem mislil zares!« se je hitel opravičevati Jožek.

PRI IZPITU TEORIJE

Dekle je komaj dopolnilo 18 let in je želelo dobiti čimprej vozniško dovoljenje. Pri ustnem izpitu iz teorije jo je vprašal izpraševalec:

»Katera guma je najmanj obremenjena, če v nagli vožnji zavijete v desni ovinek?«

Deklica je dolgo in temeljito razmislila, nato pa odgovorila:

»Rezervna!«

STRAHOPETCI

Pogumna gospa Mici je povabila prijateljice v svoj avto in jih peljala na izlet na deželo. Privozile so do kraja, kjer so neki moški plezali na telegrafске drogove ob cesti. To je gospo Mici razjezilo in je rekla: »Presneti dedci, kako so strahopetni! Ali mislijo, da sem prvič za volanom?«

graph art

tiskarna

stupar & sibelja

34100 trst - ul. rossetti 14 - tel. 772151

Znana trgovina čevljev

KOSIČ BENEDIKT

vošči vsem odjemalcem veselo velikonočne praznike

GORICA - RAŠTEL

Tel. 51-62

PODJETJE

ČUK

GORICA

Trg Cavour, 9 - Tel. 35-36
Corso Verdi, 54 - Tel. 21-60

Katoliška knjigarna

GORICA - TRAVNIK
Piazza Vittoria

PAPIRNICA KNJIGARNA DEVOCIONALJE
Na drobno in debelo - Bogata izbira

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi - hranilne vloge - krožni čeki
varnostne skrinjice - neprekinjena blagajna
menjalnica - bančna dovoljenja za uvoz - izvoz

Dopisniki po vsej Italiji

T R S T - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

TRGOVINA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Keržè

T R S T - Trg. S. Giovanni, 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik za vsa goriva. Popolne opreme za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emajla, nerjavečega (inox) jekla, itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti od keramike do brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst električne luči klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

GOSTILNA

Ostrouška

T R S T - Ulica S. Nicolò, 1 - Tel. 37-918

URARNA IN ZLATARNA

MIKOLJ

TRST - Campo S. Giacomo, 3 - Tel. 795-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI

EUROTEX

MARIO FERFOLJA

TRST - Ul. Mazzini, 46 - Telefon 794-550

želi svojim cenjenim odjemalcem
tu in ostan meje veselo praznike!

AGRARIA

(PRI DARKOTU)

GORICA

Ul. Carducci (Gosposka) 45

Trgovina vsakovrstnih kmetijskih,
vrtnarskih, kletarskih in hlevskih
potrebščin, semen in gnojil

vošči cenj. odjemalcem veselo Veliko noč

T R S T - Ul. Carducci, 15

Telefon 29-656

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
toplomerov in fotografskega materiala

Kmečka banka

r. z. z. o. j.

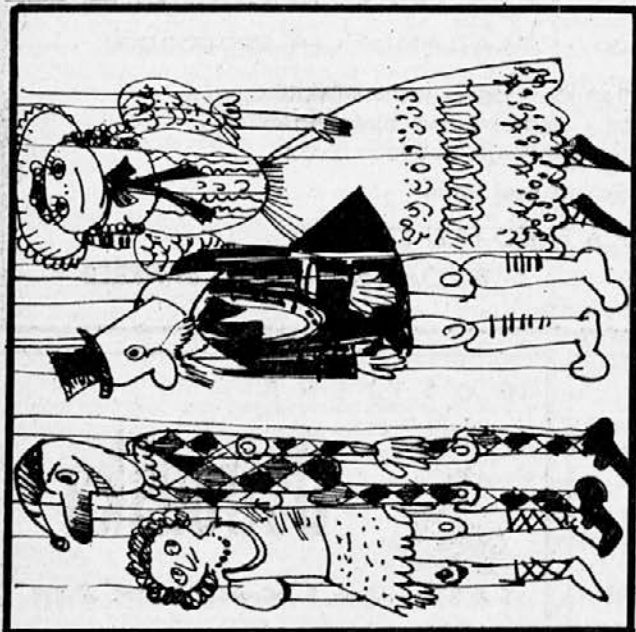
GORICA

ULICA MORELLI 14, Telefon 22-06

Ustanovljena leta 1909

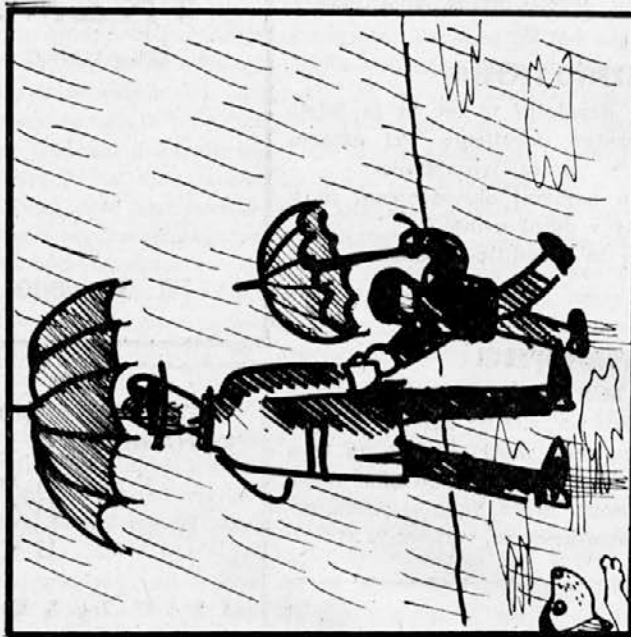
REPEK

Piše: P. Kovač - Riše: Melita Vovk

»Tvoji punčki se bosta že našli. Ali ne bi hotela pogledati še lutke?« je vprašala teta.

Seveda je Urška hotela in teta ju je peljala v veliko sobo. Tam so bili okoli in okoli obešalniki, na njih pa so brez življenja visele najrazličnejše lutke. Urška je bila kar malo razočarana, lutke so visele tam ravno tako kot doma njene oblekice. Tudi slonček z velikimi ušesi je bil tam.

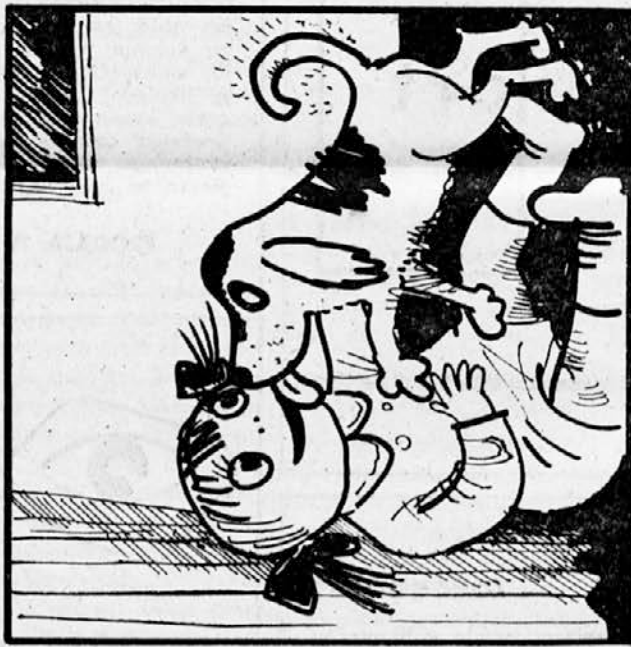
»Saj je ta tudi vaša!« je osupnila teta, ki pazi na plašče.

Mama in Urška sta se lepo zahvalili prijazni teti, vzeli Minko in Metko in se odpravili domov. Že blizu doma sta zagledali pred seboj dva dežnika, enega velikega in enega bolj pri tleh. In tisti mali je kar naprej smrčkal, kot bi jokal. Ko ju je Repek zagledal, se je kot puščica pognal proti njima, tako da so luže pljuskale visoko v zrak.

»Bomo videli, bomo videli, takoj vam bom odprija,« je rekla teta garderoberka.

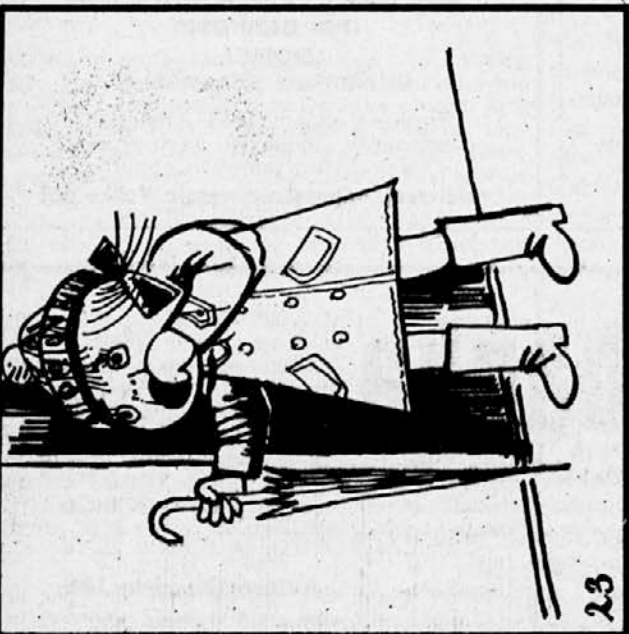
Zasihali so se koraki, v vratih je zarožljaj ključ in gledališče se je znova odprilo. Toda sedaj je bilo temno in tisto, čisto drugačno kot popoldne. Urška se je ozirala po kotih, če bi kje zagledala slona. Nikjer ga ni bilo videti. Potem pa se je spomnila, da najbrž večerja v kuhinji pri teti.

»Pomislite, prav danes sem našla...«

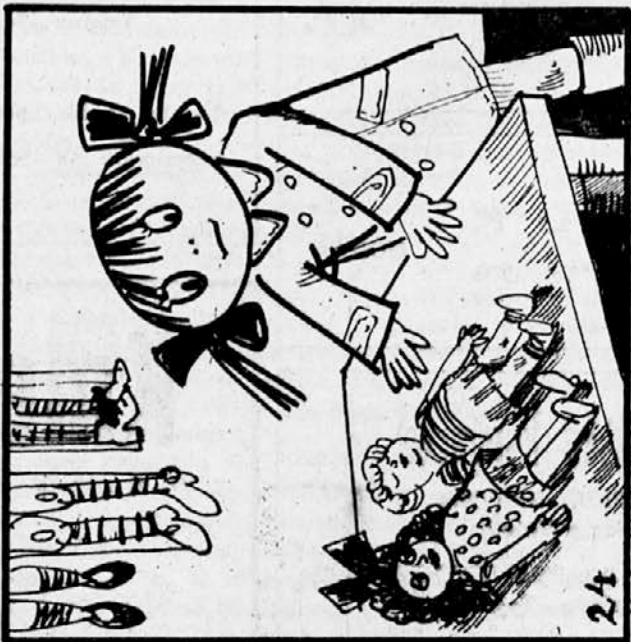
Tedaj pa je za razsvetljenimi vrati začelo nekaj praskati in lajati. Majhen kužek je odrinil vrata in planil na Urško, ki je sedla na tla. Pri tem jo je lizal po nosu in migal z repkom, da si ga je skoraj izpahnil.

»Luubi moj Lepek,« je vsa srečna ponavljala Urška in držala Repka za ušesa. Psiček je bil seveda Urška in držala Repka za ušesa.

23. Urška in mama sta stali pred zaprtimi vrati in Urška je neutolažljivo jokala. Tedaj je mama ob strani kence se je odprilo in skozenj je pogledala tista prijazna teta, ki je v gledališču pazila na plašče.

»Prosim, ali niste mogoče v gledališču našli dveh punčk? Tale Urška ju je pozabila,« je vprašala mama.

24. Urška je razočarano strmela v lutke. Potem pa se je spomnila, da nemara ožive, če jih nihče ne gleda. Tam sta na mizi ležali tudi Minka in Metka in se delali, kot da Urške sploh ne poznata. Teta garderoberka ju je vzela in ju dala Urški.

»Otroci pozabljajo vse mogoče stvari,« je rekla, ko ju je spremljala skozi temno vežo.